יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

הייַנט 8 זייטען

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 128 | Łódź, Poniedziałek, 5 czerwca 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, מאנטאג, י״א סיון תרצ״ג | № 128

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אנטיסעמיטישע אונרוהען אין אלזשיר

מיליטער היט אפ די יודישע קווארטאלען

פאריז, 4. (יט״א טעלעגראפיש) אין אלזשיר איז היינט װידער געקומען צו אנטיסעמיטישע אונרוהען.

פרטים פעהלען.

מיליטער היט אפ די יודישע קווארטאלען.

אדעל-שטאם פון דייטשע יודען

ווערט צוריק אפגענומען

אינסברוק, 4. (יט״א טעלעגראפיש) די היטלעריסטישע פרעסע האט צוגעגרייט א געזעץ, לויט װעלכען אלע יודישע פאמיליעס אין דייטשלאנד, וואס האבען פון די האהענצאלער׳ס בעקומען דעם אדעל־שטאנד וועלען ענטאדעלט ווערען — אזעלכע משפחות זענען אין דייטשלאנד דא אין די טויזענדער

פראפ. זאנדעק איבערגענומען א קאטעדרע אין ליווערפאל

לאנדאן, 4. (יט״א טעלעגראפ״ש) פראפעסאר זאנדעק האט איבערגענומען א קאטעדרע אין ליווערפאל. ס׳ווערען אויך געמאכט בעמיהונגען, ער זאל זיך בעזעצען אין ארץ ישראל.

15-יעהריגער יובל-צוזאמענפאהר

פון יודישען קליינהענדלער-פערבאנד אין פוילען

ווארשא, 4. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט האט זיך אין לאקאל פון דער חברה „אחדות", אויף וואלזשבאווא געעפענט דער 15־יעהריגער יובל־צוזאמענפאהר פון יודישען קליינהענדלער פערבאנד אין פוילען.

עס זענען געקומען 265 דעלעגאטען פון 147 שטעט.

דעם צוזאמענפאהר האט געעפענט דער פרעזעס אדוואקאט זונדעלעוויטש.

עס איז געוועהלט געווארען א פרעזידיום פון פארשטעהער פון פערשידענע שטעט, פון לאדז איז אריין דער קליינהענדלער ה׳ אוליבאווער

דער צוזאמענפאהר האט ארויסגעשיקט בעגריסונגס־דעפעשען צו דעם מלוכה־פרעזידענט, צום מארשאלעק פילסודסקי און צום פרעמיער יענדזשעיעוויטש.

דעם בעריכט פון צ. ק. האט אפגעגעבען דער מיטגליד פעלדמאן פון בריסק און פון דער עקזעקוטיע — אדוואקאט זונדעלעוויטש.

מארגען קומט פאר א דיסקוסיע איבער׳ן בעריכט און דער לאגע פון דעם יודישען קליינהענדלער אין פוילען.

א געפיהל פון עקעל נעהמט מיך ארום

זאגט דער אונגארישער בישאף פאר א יודישער דעלעגאציע, צוליב דעם בלוטיגען אנטיסעמיטיזם אין דייטשלאנד

בודאפעשט, 4. (יט״א טעלעגראפ״ש) דער בישאף פון אונגארן באלאצאר, האט אויפגענומען א דעלעגאציע פון דער יודישער קהלה, פאר וועלכער ער האט געזאגט, אז ס׳נעמט איהם ארום א געפיהל פון עקעל פון דעם בלוטיגען אנטיסעמיטיזם אין דייטשלאנד — דאס איז, האט ער געזאגט — א רעזולטאט פון דעם היטלעריסטישען בערוועגען.

יודיש-אראבישע אגראר - באנק

ווערט געגרינדעט אין ארץ-ישראל

ירושלים, 4. (יט״א טעלעגראפיש) אין גלול העליון איז פארגעקומען א געמיינזאמע אראבישע יודישע קאנפערענץ, אויף וועלכער ס׳האבען זיך בעטייליגט פארשטעהער פון די אראבישע ישובים און פון די יודישע קאלאניעס.

ס׳איז בעשלאסען געווארען, צו גרינדען א געמיינזאמע אגראר־באנק, און פארערען פון דער רעגירונג א הלוואה פאר דער לאנדווירטשאפט. אין דער ליטונג זיצען אריין 3 יודען און 4 אראבער.

דער אמט פון טראצקין אין ראטען-פערבאנד

וויען, 4 (ספ. טעל.)

פון די קרייזען פון בערלינער טראצקיסטען, וועלכע געפינען זיך דא, גיט מען איבער, אז נאך זיין צוריקקעהר אין מאסקווע, זאל טראצקי נאמינירט ווערען אלס רעקטאר פון דער קאמוניסטישער אקאדעמיע.

זונטאג, דעם 4 יוני איז נאך קורצע און שווערע ליידען געשטארבען איז עלטער פון 76 יאהר

ג״ע רבקה האצענבאגען

(געבוירען ראזענטאל)

די לויה קומט פאר מארגען, דינסטאג, דעם 6 יוני, 2 א זייגער נאכמיטאג פון טהרה־הויז ביים יודישען בית־עלמין, וועגען וואס עס טיילען מיט די פערבליבענע אין גרויס צער

זוהן, טאכטער, שוויגערזוהן און אייניקעל.

א הערצליכען מזל-טוב ווינשען מיר אונזער פערוואלטונגס-מיטגליד

לייבעל קאפלאנסקי און פרוי

צום געבוירט פון זייער זוהנעלע

און מיר ווינשען זיי א גליקליכע און גרינגע דערציהונג

די פערוואלטונג פון שאכער־סעקציע

2980

מיר גראטולירען אונזער סעקרעטאר ה׳

יעקב וויינבערג און פרוי

צו דעם היינטיגען

פדיון-הבן

פון זייער ערשטגעבוירען זוהנעלע

מיר ווינשען א הם א גרינגע ערציהונג

די פערוואלטונג פון שטריקער־מייסטער־פעראיין אין לאדז.

די פערוואלטונג פון דער גמילות-חסדים-קאסע פון מארג- און מארק-שטייער (בייערס ראיאן) גראטולירען דעם ה׳ פרנס פון דער יודישער גמינע, ראטמאן פון דער האנדעלס-קאמער און פרעזעס פון „נותן-לחם"

פ. כארי

צום קויף פון א קאפאניע ביי אוזדראוויסקא פאר ארימע קינדער פון דער שטאט לאדז. מיר ווינשען איהם א וויטערע פרוכטבארע ארבייט אויף דעם געביט.

די פערוואלטונג

פרעזעס: א קאהן. וו.־פרעזעס: מ. קרויז קאס.: ב. גינזבורג, ש. ושעשקאווסקי, א. פוגעלער.

2970

טיף געריהרט פונם פריצייטיגען טויט פון דיין ליב טעכטערל

אסתר׳ל נ״ע

בעטייליגען מיר זיך אין דיין צער

ה׳ ישראל גערשענאוויטש און פרוי

און מיר דריקען אייך אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל

די פערוואלטונג פון דער דאמען־סעקציע

ביים צענטער. האנדווערקער־פערבאנד אין לאדז

פאלודניאווא 4.

2987

טיף געריהרט פון דעם גרויסען אונגליק וואס האט געטראפען דער פאמיליע גערשענאוויטש צוליבן פריהצייטיגען טויט פון זייער אונפערגעסליך

טעכטערל נ״ע

דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל

פנחס הערשקאוויטש און פרוי

שיע פינגערהוט און פרוי

מאטל צימערמאן און פרוי

א הארציגען דאנק

דעם „נייעם פאלקסבלאט"

פאר אויסגעפונען אונזער אלטן טאטן

דעם הארציגסטען דאנק דריקען מיר אויס דער רעדאקציע „נייער פאלקסבלאט", וואס א דאנק דער צייטונג, איז געלונגען אויסצוגעפונען אונזער פאטער יעקב שלמה באם, וועלכער איז צוליב זיין אוננארמאלען צושטאנד אוועקגעקומען און מ׳האט נישט געוואוסט וואו ער איז אהינגעקומען. א דאנק דער נאטיץ אין „נ. פאלקסבלאט" האט מען איהם געפונען אין וויסניאווא גורא.

מיר דריקען דערמיט אויס דעם „נייעם פאלקסבלאט" אונזער הארציגסטען דאנק.

די קינדער און איידעם.

Z prawami Gimnazjów Państwowych

Gimnazjum Humanistyczne Męskie

oraz Prywatna Szkoła Powszechna

I. Kacenelsona

w Łodzi, ul. Zawadzka 43, tel. 151-79

אנמעלדונגען פון נייע שילער נעמט אן די קאנצעלאריע טאג־טעגליך פון 9 ביז 2 און פון 5 ביז 7 אוונט.

אין דער מוסטערהאפטער פרעבעל-שולע ווערען אנגענומען קינדער פון 4 יאהר אן. (אין די אנפאנגס-קלאסען זענען די פרייזען רעדוצירט).

המון פון צעבונטעוועטע מאהאמעדאנער

אינם פייער פון ענגלישע מאשינען-געוועהר

בלוטיגער בונט איז צפון-אינדיע.—שחיטה איז דעלהי

קאלקוטא, 4. (ספ. טעל.) פון צפון-אינדיען קומען אן ידיעות וועגן נייע ערנסטע אומרוהען, וואס זענען ארויסגערופען געווארען דורך דער צו-בונטעוועטער מאהאמעדאנישער בעפעלקערונג.

אין דעלהי זענען די מאהאמעדאנער באפאלען דעם איינאפעאישען קווארטאל, אויסערצינדענדיג עטליכע הייזער און ראבירענדיג וואוינונגען.

ווען פאליציי און מיליטער האט אנגעהויבען צו איינשטילען די עקסצעסען, איז געקומען צו א בלוטיגען קאמף.

דאס מיליטער האט דערביי געשאסען מיט קוילען-וואַרפערס אויפ'ן צובונטעוועטען המון.

עטליכע צעהנדליג פערזאן איז דער'הרג'עט און העכער 200 מאן זענען שווער פערוואונדעט געווארען.

אויך פון בינאגא טיילט מען מיט וועגן ענליכע אומרוהען, אין רעזולטאט פון וועלכע עטליכע צעהנדליג מאהאמעדאנער זענען דערשאסען געווארען.

די אינדישע רעגירונג האט ארויסגעשיקט אין די צובונטעוועטע פראווינצען מיליטער-פערשטאר-קונגען.

נייע פויליש-סאוויעטישע קאנווענץ

מאסקווע, 4 (ספ. טעל.)

דער פוילישער געזאנדטער לוקאשעוויטש און דער פערטרעטער פונ'ם קאמיסאר פאר אויסערן-ענינים קרעסטינסקי, האבען נעכטען אונטערגעשרי-בען אין נארקאמאינדעל א קאנווענץ וועגן דעצי-דירען גרעניץ-געשעהענישען, בעדייטענד פערברי-טענדיג די ראהמען פון דעם גרעניץ-אפמאך פון יאהר 1925.

אנ'אפמאך פון שטענדיגער פריינדשאפט

צווישען פוילען און טשעכאסלאוואקיי?

פראג, 4 (ספ. טעל.)

„לידאווע נאוויני" שרייבט, אז עס איז פאר-האן א כוונה דעם לויפענדען יאהר צו שליסען אן איביגען פריינדשאפטס-אפמאך צווישען פוילען און טשעכאסלאוואקיי.

דער פוילישער אויסערן-מיניסטער בעק זאל בעזוכען פראג, און חוץ מזה גרייטען צו ביידע רעגירונגען אזא אפמאך.

דער טשעכישער אויסערן-מיניסטער ד"ר בע-נעש זאל דערנאך רעוויזירען דעם פוילישען אוי-סערן-מיניסטער, און ביי דער דאזיגער געלעגענהייט זאל אונטערגעשריבען ווערען דער אפמאך.

די גרעסטע נאפט-פעלדער ברענען

מוראדיגער אויפרייס פון א נאפט-ציסטערנע איז קאליפארניע?

ניו-יארק. 4 (ספ. טעל.)

פון לאנג-ביטש אין קאליפארניען איז מען מודיע:

דא האט אויפגעריסען א ריזיגע נאפט-ציסטערנע, וואס האט געבראכט צום טויט פון 20 מאן און דער פערוואונדונג פון עטליכע צעהנדליג.

די קראפט פון דער עקספלאזיע איז געווען אזוי שטארק, אז מ'האט געפיהלט די אויפציטערונג פון דער ערד אויף א שטח פון 30 קילאמעטער.

מחמת דעם, וואס אין דער דאזיגער געגענד איז נישט לאנג צוריק פארגעקומען אנ'ערד-ציטערניש, האט מען זיך אין עטליכע ערטער נישט אריענטירט, וואס עס קומט פאר בעת מעשה און עס איז אויסגעבראכען א שרעקליכע פאניק.

עטליכע שעכטען לעם דעם ארט פון אויפ-רייס זענען פולשטענדיג צושטערט געווארען, און דאס נאמט, וואס האט ארויסגעקוואלט פון זיי, האט זיך אנגעצונדען.

האט דאזיגע העמליכע באד-ארט אויפן קאלי-פארנישן ברעג זעט איצט אויס, ווי אין ים פון פלאמען.

די מאבילירטע פייער-לעשער קאנען זיך בשום אופן נישט אנ'עצה געבען מיט דער סטיכיע, און זיי בעמיהען זיך, דערווייל, אז די פלאמען זאלען זיך נישט אריבערווארפען אויף די ווייטערדיגע שאכטען.

צו דער פערגרעסערונג פון דער טראגישער קאטאסטראפע, וואס האט געטראפען די גאזאלין-פאבריק אין לאנג-ביטש אין מערץ פ. י. איז אויך גורם דער אומשטאנד, וואס אויף דעמזעלבען טע-ריטאריום איז פארגעקומען א גרויסע ערד-ציטער-ניש וועלכע האט געקאסט 60 מענשליכע לעבענס.

לעת עתה שאצט מען דעם היזק אפ אויף 200,000 דאלאר.

די קאטאסטראפע האט פאסירט אויפ'ן שטח, וואס טראגט דעם נאמען „סיגנאל-היל-פילד". די פערברענטע נאפט-פעלדער געהערען דער עיקר צו דעם קאנצערן „טעקסאס-אויל-קאמפאני".

די שרפה פערברייטערט זיך מיט א ריזיגער שנעליגקייט

געעפענט דער אלפוילישער צוזאמענפאהר פון עספע-ראנטיסטען

װארשא, 4. (טעלעפאניש פון אונזער קאר-רעספאנדענט) היינט איז געעפענט געווארען דער אל-פוילישער צוזאמענפאהר פון עספעראנטיסטען. די דערעפענונג איז פארגעקומען אויפ'ן גענשער בית עולם אויפ'ן קבר פון דעם שעפער פון עקספעראנטא, ד"ר זאמענהאף.

דער פיהרער פון די עספעראנטיסטען, וויזעג-פעלד האט דערקלערט, אז דא ביים קבר פון שאפער פון עספעראנטא עפענט ער דעם צוזאמענפאהר. דער-נאך האט גערעדט אויף עספעראנטא זאמענהאפס אנ'אייניקעל, א קליין מיידעלע.

דער בעקאנטער פוילישער שריפטשטעלער, לעא בעלמאנט האט אין זיין רעדע, צ. א. געזאגט אז עס איז נישט קיין וואונדער, וואס די פריהערדיגע 120 פרובען צו שאפען אנ'אינטערנאציאנאלע שפראך זענען נישט געלונגען, און אז געראטען איז עס זאמענהאפען ווייל ער איז א יוד, אין וועלכען פונקט ווי אין אלע יודען, עס האט געטליעט א פונק פון די נביאים, ער, ד"ר זאמענהאף האט פארגעזעהן, אז נאר דורך אנ'איינציגער שפראך וועט קומען פאר די פעלקער — פערברידערונג און שלום.

12 ביטאן איז פארגעקומען אין שטאט-ראט א זיצונג פון צוזאמענפאהר, און 8 אין אוונט — א ראוט.

ראדיא-פראגראם

מאנטאג, דעם 5 יוני 1933

10,30 גאטעסדינסט. 11,30 רעליגיעזע מו-זיק. 11,57 צייט-סיגנאל. 12,10 קאמוניקאט. 1215 גראמאפאן. 3,00 מוזיק. 4,00 פראגראם פאר קינ-דער. 4,25 גראמאפאן. 4,45 רעפעראט. 5,00 סא-ליסטען - קאנצערט. 6,35 טראנסמיסיע פון טעאטער „פוילען-בעלגיען". 7,00 פערשידענעס. 7,25 אוי-דיציע. 8,00 אוונט - קאנצערט-ספארט. 10 פאסט-קעסטעל. 10,15 טאנץ-מוזיק. 10,55 קאמוניקאטען 11,00 טאנץ-מוזיק.

* * *

אויסלאנד

12 – וויען – סימפאנישער קאנצערט. 7,30– פראג – אפערע „האלקא". 8 – אסלא – סימפ. קאנ-צערט. 8 – וויען – אפערעטקע „ארלאוו". 8.30– שטראסבורג – אפערעטקע „טאג און נאכט". 8.30– רוים – אפערע „אטעלא". 8,50 – לאנדאן – „אטעלא".

א הארציגען מזל-טוב
ווינשען מיר אונזער ליבען זוהן
נתן
צו זיין חתונה מיט פרל.
חיה לערמאן
וועלכע איז פארגעקומען דאנערשטאג, ד. 25. מאי 1933 אין תל אביב.
מיר ווינשען זיי א גליקליך און צו-פרידען צוזאמענלעבען.
אישע און בלימה
גרינבערג.

100,000 דייטשע עמיגראנטען

זאלען שאפען די קאדרען פון דער אנטיפוילישער רעוואנש-ארמעי

די א. ק. צ. ברענגט פאלגענדע ידיעה פון פאריז:

סוף מאי האט זיך אין פאריז פערשפרייט א טעג סאציאלער קלאנג, אז דארט פערברענגט דער היטלעריסטישער פראפאגאנדע מיניסטער ד"ר גע-בעלס אויפ'ן וועג קיין רוים. די דאזיגע פאלשע ידיעה האט זיך געגומען דערפון, וואס דעם 22. מאי איז ארויסגעקומען קיין פאריז א דעלעגאציע פון דער דייטשער רעגירונג אין בעשטאנד פון העכער 10 פערזאן, וועלכע איז נאך עטליכע טעג אוועקגעפאהרען קיין רוים, וואו זי בעהמט אנטייל אין דעם אינטערנאציאנאלען מיטינג פון די נאציא-נאל-סאציאליסטען.

א דאנק דער גרויסער אויפריכטיגקייט פון איי-נעם פון די מיטגלידער פון דער דעלעגאציע — שרייבט די א. ק. צ. — זענען מיר ביכולת אנצוגע-בען סענסאציאנעלע פרטים וועגן א ריזיגען פלאן, וואס איז ענטשטאנען אין בערלין, אין שייכות מיט דעם פאראויסזעהען פון א צוקינפטיגער דייטש-פוילישער מלחמה.

כדי צו דערגרייכען דעם דאזיגען אויסגעטרוימ-טען ציל פון דעם דייטשען גענעראל-שטאב, בילדען זיך, שוין היינט אין דער לענג פון אונזער מזרח-גרעניץ אויפגעשטעלטע מיליטער-קאדרען, און צענט-רען פון אנטיפוילישער פראפאגאנדע.

עס קומט פאר אויף אזא אופן:

אויפ'ן יסוד פון די סאוויעטיש-דייטשע אפמאכען, איז דאס טעריטאריום פון סאוויעט-רוסלאנד שוין לאנג אפען פאר דער דייטשער עמיגראציע. לעת עתה האבען עס די דייטשען קנאפ אויסגענוצט, בעגרענעצענדיג זיך, מיט'ן שיקען בלויז אינזשיניע-רען, מייסטערס און ספעציעל-אויסגעשולטע ארבי-טער אין די גרעסערע פאבריקס-שטעט.

איצט ווערען ארגאניזירט צווישען די ארבייטס-לאזע דייטשע מאסען גרופעס פון הונדערטער און מעהר פערזאן, וועלכע ווערען ארויסגעשיקט בלויז אין סאוויעטיש ווייס-רוסלאנד, דער אויסוואהל פאלט פערשטייט זיך, בלויז אויף די טרייע נאציאנאל-סאציאליסטען.

די דאזיגע עמיגראנטען וועלען ווערען אריינ-געצויגען אין די ארטיגע קאלכאזען, און האבענדיג די פיל הנחות, פון וועלכע עס געניסען אין רוסלאנד קוואליפיצירטע דייטשע ארבייטער און פויערים — וועלען זיי תיכף אנהויבען אנ'אקציע, דיקטירט פון בערלין.

דייטשלאנד רעכענט זיך מיט א מעגליכקייט פון בעזעצען אויף אזא אופן אין משך פון יאהר — הונדערט טויזענד ארבייטסלאזע.

פון די ווייטערדיגע דערקלערונגען פון דעם היטלער-דעלעגאט איז צו דרינגען, אז די גאנצע אויפמערקזאמקייט פון בערלין קאנצענטרירט זיך איצט אויף סאוויעט-רוסלאנד ובפרט אויף ווייס-רוסלאנד, אלס א סטראטעגישער פונקט, די בעהער-שונג פון וועלכען עס קאן דערפילען אלע דייטשע רעוואנש-האפענונגען.

טעאטער „סקאלא" שרודמיעסקא 15 טעל. 232-33.
50 היינט, מאנטאג, 9 אוונט 50
גרויסע יובילעאום-פארשטעלונג
צום 50-טן און לעצטן מאל
פרעזענטירט מ. ווינדער די גרויסע אמעריקאנער סטאר-קינסטלער
לוסי און מישא גערמאן
און די לעצטע אטריס, טעאטער-טענצער, פון קאלאסאלער קאמעדיע
„מאמע און שוויגער"
היינט, 12-פארמיטאג היינט!
ספעציעלע פרימארגן-פארשטעלונג פאר'ארב.-אינטעליגענץ פון 50 גר. ביז 1.50
לוסי און מישא גערמאן אין מאמע און שוויגער
בילעטן צו באקומען אין טעאטער-קאסע.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פון לונגען- הארץ- און סקלעראז-קראנקהייטען
ציגעל-גאס 11, טעל. 126-02
נעהמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אוו.

לעבער אויף דער מאשין
ווערען אנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

פאר
גאלד, ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעם
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוזעק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אוונט.

!!! אכטונג !!!
פאר אלע פראינטערעסירטע אין דער בוי-בראנזשע און אימאביליען-מעקלער. הויזאדמיניסטראטארן איז דער טרעף-פונקט אין קאנדיטאריי
י. ראשגאלד
פיעטריקאווער 38, טעל. 110-09.

אלע דארפען וויסען!
צום זומער סעזאן בעקומט איהר רעשטען
פון די בעסטע קוואליטעטען ביליגער. טאמאשא-ווער און אנדערע נייעסטע - מאדערנסטע מוסטערן פון הערען- און דאמען-שטאפען
פאר מענער אויף אנצוגער, אויף פאלטענס
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
פאר דאמען אויף פאלטענס, אויף קאסטיומען
געדענקט דעם אדרעס
נאר ביי
R. SZCZĘŚLIWY
5 נאוואמיעסקא 5, פראנט, 2. שטאק.

אנאנסן אין „נייעם פאלקסבלאט" האבען דעם גרעסטען ערפאלג

7-קלאסיגע שולע און פרעבעל-שולע
קאצענעלזאן - נאחומאוו
פאמארסקא 20 (רוג סאלנא 4) טעל. 177-01
קאמוניקאט אויפ'ן שול-יאהר 1933/34.
איינשרייבונגען פון נייע שילער ווערען אנגענומען אין אלע קלאסען, ווי אויך פאר ענטוויקעלטע קינדער פון 5 יאהר אין A° (פארבערייטונגס-קלאס). אין פרעבעל-שולע ווערען אנגענומען קינדער פון 3 יאהר אן.
ביי דער שולע עקזיסטירט א 50% נאכמיטאג-הנחה-שולע פאר אונבעמיטעלטע אדער פיזיש-שוואכע קינדער.
אונטעררי̇כטס-שפראך אין שולע ווי אויך אין פרעבעל-שולע — פויליש. די העברעאישע שפראך און די למודי-קודש זענען געשטעלט אויף דער העכסטער מדרגה.
די פאראלעלעמען מיט דער שול-טאכט ערלעדיגט די קאנצעלאריע.
די למודים הויבען זיך אן דעם 15/8 (כ"ג אב).
דער לאקאל פון דער שולע ווערט בעדייטענד פערגרעסערט.
איינשרייבונגען פון 20 אפריל אן פון 10 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
אכטונג: דער שול-פראגראם איז צוגעפאסט צום נאם געזעץ פאר רעארגאניזאציע פון גאנצען שול-וועזען. נאכ'ן ענדיגען פון די פרושולען טרעטען די שילער אריין אין 8 העכערעם-ערער טאר-שולע, און נאך 6 פרושולען אין גימנאזיום.
די פרייזען פון שכר-למוד ווערען רעדוצירט ביז'ן מינימום.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 5 יוני 1933

דאנציג איז די הענד פון די היטלעראווצעס

בערוהיגענדע רייד און דראהענדע צוגרייטונגען

ביי די וואהלען אין דאנציג האבען די נאציאנאל־סאציאליסטען בעקומען אן׳אבסאלוטע מעהרהייט און גאר אינגיכען וועלען זיי ווער׳ן די פולע באלעבאטים פון דער שטאט. דאס איז פאר קיינעם נישט קיין איבעראשונג. די פערשטארקונג פון די היטלעריסטישע איינפלוסען אין דער פרייששטאט דאטירט זיך שוין פון לאנג. דער ראסיסטישער פסיכאז איז דארט געשטיגען כמעט אין זעלביגען טעמפא, וואס אין דייטשלאנד גופא. פון מאמענט אן, ווען אין דייטשלאנד האט זיך איינגעשטעלט דער רעזשים פון די ברוינע מונדירען, זענען די נאצי געווארען די ווירקליכע הערשער פון דער שטאט הגם די מאכט איז פארמעל ווייטער געבליבען אין די הענד פון דער מעסיג־רעכטער קאאליציע. די אדמיניסטראציע פון דער שטאט, דאס געריכטס־וועזען און די פאליציי — דאס אלעס האט זיך געפונען אין די הענד פון די היטלעראווצעס, וועלכע האבען נאך פאר די וואהלען געפאדערט מען זאל זיי איבערגעבען די צוויי וויכטיגסטע פאסטענס אין דער רעגירונג: דעם אמט פון פרעזידענט און פון פאליציי־שעף. די אלץ שטייגענדע האפערדיגע האלטונג פון די נאצי האט געבראכט דערצו, אז די רעגירונגס קאאליציע איז זיך צופאלען און דער דאנציגער פאלקסטאג האט בעשלאסען זיך פונאנדערצולאזען און צו בעשטימען נייע וואהלען וועלכע זאלען די לאגע מאכען איינגאנצען קלאהר.

איצט איז די לאגע פולקאם קלאהר: די נאצי האבען בעקומען אן׳אבסאלוטע מעהרהייט אין פארלאמענט און אזוי ווי די רעגירונג ווערט לויט דער דאנציגער קאנסטיטוציע געוועהלט דורכ׳ן פאלקסטאג און אזוי ווי די קאנסטיטוציע איז נאך נישט אפגעשאפט געווארען, וועט דער דאנציגער סענאט זיין א היטלעריסטישער אין פולען פערנעהם. דא וועט מען אפילו נישט דארפען, אזוי ווי דאס איז געטון געווארען אין דייטשלאנד, שאפען דעם שיין פון געמישטער נאציאנאלער רעגירונג. אין דאנציג איז די לאגע געווען א ביסעל אנדערש אין דעם זין, וואס די דייטשע נאציאנאלע זענען דא געווען נישט היטלער׳ס פארבינדעטע, נאר זייערע געגנער, און אויב היטלערס [illegible] וואלט נישט געוועזען [illegible] ביי די וואהלען קיין אבסאלוטע מעהרהייט [illegible] וואלט זיך געבויטיגט אין א קאאליציע מיט אנדערע פארטייען, דאן וואלט די לאגע פון די ראסיסטען געווען בעדייטענד שווערער. די בעציהונגען צווישען די ראסיסטען און די נאציאנאליסטען, בעזונדערס אונטער׳ן איינפלוס פון די געשעהענישען אין דייטשלאנד, וואו הוגענבערג האט איינגאנצען פערלוירען יעטווערע השפעה, האבען זיך זעהר פערשארפט, אזוי אז ווענען א צוזאמענארבייט פון זיי ביידע פערבינדעטע אויפ׳ן בארען פון דער פריישטאט איז שווער צו רעדען.

עס שטייט איצט די פראגע, ווי אזוי וועלען זיך די היטלעראווצעס אויפפיהרען אין דאנציג אלס די איינציגע באלעבאטים, צי וועלען זיי אויך דא, אויפ׳ן בארען פון דער פריישטאט, וואס ווערט דאך געשיצט דורך אינטערנאציאנאלע טראקטאטען און וואו עס זיצט דער פערטרעטער פון פעלקער־בונד, אונטערנעהמען זייער אויסראטונגס־פאליטיק געגען די יודען, צי וועלען זיי בנוגע פוילען זיך האלטען אין געוויסע ראהמען, אדער זיי וועלען גיין אויף דער ליניע פון „דירעקטער אקציע", ווי זיי פלעגען דאס שטענדיג פערזיכער׳ן, ווי אזוי וועלען זיי זיך אויפפיהרען לגבי די ארבייטער און זייערע פארטייען און ארגאניזאציעס א. א. וו.

אויב מען זאל גלויבען די ענונציאציעס פון די פיהרענדע היטלעראווצעס, וועט אין דער פריי־שטאט דאנציג פון איצט אן הערשען שלום ושלוה, קיינעמס רעכט וועלען נישט אנגערירט ווער׳ן, מיט פוילען וועלען די ברוינע העמדער זעהן צו רעגולירען אלע אלטע און נייע קאנפליקטען אויף פרידליכע יסודות און דורך דירעקטע אונטערהאנדלונגען, קיין יודען־רדיפות וועלען נישט זיין א.א.וו. אזוי האבען געהאט ערקלערט ווי מיר האבען דאס שוין דערמאנט, פאר א צייטונגס־פערטרעטער נאך פאר די וואהלען דער פיהרער פון די דאנציגער היטלעראווצעס און קינפטיגער פרעזידענט פון סענאט דיר ראושנינג:

די נאציאנאל־סאציאליסטישע בעוועגונג, האט ער בעזאגט, איז נישט פיינדליך לגבי די יודען. איך און פארסטער דער דעפוטאט פון דייטשען רייכסטאג, וועלכער האט אנגעפיהרט די וואהל־קאמפאניע אלס פערטרויאונגס־מאן פון היטלער׳ן (פערזיכערען, אז מיר האבען נישט בדעה צו שטערען אונזערע יודישע מיטבירגער. איך פערזענליך האב געזוכט א געלעגענהייט צו פערזיכערען די יודען, אז קיינער וועט זיי נישט שטער׳ן אין דייער ווירטשאפטליכער און פאליטישער טעטיגקייט, אז די קאנען דרייסט רעכענען אויף פרידליכער צוזאמענארבייט מיט אונז.

אן׳ענליכע ערקלערונג וועגען אלגעמיינער און יודישער פאליטיק פון די נייע דייטשע דאנציגער מושלים האט דער זעלבער ראושנינג אפגעגעבען פאר פארשטעהער פון דער פרעסע באלד נאך די וואהלען:

די נייע נאציאנאלע רעגירונג וועט אפהיטען די קאנסטיטוציע און די אינטערנאציאנאלע אפמאכען וועלכע דינען אלס יסוד פון דער אונאפהענגיגקייט פון דער פריישטאט דאנציג. די פעראָרדנונגען, וועלכע זענען ארויסגעגעבען געוואר׳ן אין דייטשלאנד וועלען אין דאנציג רעאליזירט ווער׳ן נאר אויפ׳ן יסוד פון דער קאנסטיטוציע. די יודען־פראגע א[illegible]

עגליכע פראגען שפילען נישט אין דאנציג קיין ראָל און איבער דעם קען נישט זיין קיין רייד ווענען איינפיהרען דעם פאראגראף מכח ראסען־ריינקייט און אַרישער אפשטאמונג. עס קען אויך נישט זיין קיין רייד מכח אנדערע קריגס־פעראָרדנונגען וועלכע האבען געמוזט ארויסגעגעבען ווער׳ן אין דייטשלאנד, מחמת לגבי דאנציג פיהרט נישט אויסלאנד קיין באיקאט.

אין בעצוג צו פוילען שטיי איך אויפ׳ן שטאנדפונקט פון קאנצלער היטלער, אז די אנגעהעריגקייט צום אייגענעם פאלק פערפליכטעט צו שעצען אנ׳אנדער פאלק. די בעציהונגען מיט פוילען קענען געזיכערט ווער׳ן נאר אויפ׳ן גרונד פון גלייכבערעכטיגונג און געגענזייטיגער אכטונג. די היטלעריסטען זענען גרייט צו רעגולירען מיט פוילען אלע שטרייט־פראגען, אבער נאר אויפ׳ן יסוד פון געגענזייטיגקייט. דאס דאנציגער פראבלעם איז נאך ביז איצט נישט געלעזט. עז וועט זיין די הויפט־אויפגאבע פון די נאציאנאל־סאציאליסטען צו ווידמען די גאנצע ארבייט אונטער דער לאזונג, אז דאנציג איז און וועט בלייבען דייטש".

אבער וואס עס בעדייטען אין דער ווירקליכקייט די פערזיכערונגען פון די היטלעראווצעס — דאס ווייסען מיר אויסגעצייכענט. מיט דער גרעסטער וואכזאמקייט דארף מען זיך בעציהען צו אלצדינג. וואס עס קומט פאר אויפ׳ן בארען פון דער היטלערישער פריישטאט, ווייל אט האט זיך באלד נאך די זיסע רייד פון די נאצי בעוויזען אין דער גרויסער ענגלישער ארבייטער־צייטונג „דיילי העראלד" א רעוועלאציאנס־דיעה. וואס קעהרט איבער מיט׳ן קאפ אלע פערזיכערונגען פון די פארסטערס און די ראושנינגס און רופט ארויס די גרעסטע פאניק ביי די אזוי אויך איבערגעשראקענע יודען.

דער „דיילי העראלד" האט פערעפענטליכט א פערטרויליכע אינסטרוקציע צו די דאנציגער היטלעריסטען אונטערגעשריבען דורך דעם נאצי־פיהרער פארסטער.

אין דער אינסטרוקציע ווערט פעראָרדנט אפצוווארטען מיט דער אנטי־יודישער אקציע אין דאנציג ביז היטלער׳ס בעפעהל און ווארענט געגען פריהצייטיגע ארויסטרעטונגען. דער טאג פון דער ענדגילטיגער אפרעכענונג מיט די שונאים פון דייטשען פאלק, צווישען וועלכע יודען פערנעהמען דאס ערשטע ארט — ווערט געזאגט אין דער אינסטרוקציע — וועט אין ענטשפרעכענדען מאמענט בעשטימט ווערען דורך היטלער׳ן אליין. די יודישע זאראזע מוז פון דאנציג בעזייטיגט ווער׳ן. מיר וואלטען אונזער אויפגאבע נישט ערפילט, ווען מיר וואלטען זי נישט בעזייטיגט. דער ענטשפרעכענדער מאמענט רערצו איז נאך אבער דערווייל נישט געקומען.

די דאזיגע אקציע — ווערט צום סוף פון דער אינסטרוקציע געזאגט — מוז אנגעהויבען ווער׳ן ערשט דאן, ווען גאנץ דאנציג וועט זיך געפינען אין אונזערע הענד. מיר מוזען אפווארטען א פאר טעג ביז צום בעפעהל און דאן וועט זיך אנהויבען דער יודישער יום־הדין.

בערגלייכענדיג דעם טעקסט פון דער היטלעריסטישער אינסטרוקציע שטרייכט אונטער „דיילי העראלד", אז נישט נאר אין דאנציג גרייט מען זיך צו א בלוטיגער אנטי־יודישער אקציע, נאר אז אין גאנץ דייטשלאנד ווער׳ן איצט געמאכט פיבערהאפטע הכנות צו פרישע פאגראמען אויף יודען.

פון הינטער די בערוהיגענדיגע רייד פון די נאצי קוקט אלזא ארויס די בלוטדורשטיגע ברוינע חיה.

די איינציגע האפנונג איז די, וואס דאנציג איז נישט פולשטענדיג א קאלאניע פון בערלין, אז דארט זיצט א פערטרעטער פון פעלקערבונד, וועלכער איז פערפליכטעט אפצוהיטען די אָרדנונג אין דער שטאט, די אונבאהערליכקייט פון דער קאנסטיטוציע, וועלכע גאראנטירט, פערשטייט זיך, גלייכע רעכט און זיכערהייט פאר אלע בירגער. די האפנונג איז אויך, אז די היטלעריסטישע בעסטיע וועט נישט וועלען נאך מעהר קאמפליצירען איהר אינטערנאציאנאלע לאגע און שאפען פאר זיך אזעלכע טומלען, ווי דאס איז געווען ביי דער לעצטער דעבאטע אין פעלקערבונד ראט, ווען עס איז געקומען אויפ׳ן טיש די פעטיציע פון אבערשלעזישען יוד. פראנץ בערנהיים. (פפק)

די מזרח־יודען אין בערלין

וואו זענען זיי איצט? ווי אזוי לעבען זיי?

פונקט מיט א יאהר צוריק איז מיר אויסגעקומען אין אויפטראג פון א געזעלשאפטליכער יודישער אינסטיטוציע צו מאכען אנ׳אויספארשונג פון דער סאציאלער לאגע פון די מזרח־אייראפעאישע יודען אין בערלין. איך בין אין [illegible] איך בין איך מיט א[illegible] דורכגעגאנגען די הויפט־און ביי[illegible] פון בערלינער „ארדן" (דעם צפון־דיגען טייל פון בערלין) ווי למשל די ראזענטאלער, דראגאנער־ליניען־שטראסע א. אז. וו.

די אויספארשונג האט אנטפלעקט א גאנץ אומגעריכט בילד פון דעם לעבען פון די איינגעוואנדערטע יודען: די מזרח־אייראפעאישע יודען זענען קיינמאל נישט געוועזען בעליבט אין בערלין. דאס ווארט „אסט־יודע" האבען בענוצט אלס א זידלווארט נישט נאר די ארישע דייטשען, נאר אויך די סעמיטישע. בעזונדערס שארף איז געווארען די אנטיפאטיע צו די אסט־יודען נאך דער צייט פון דער אינפלאציע — אין די יאהרען 1922—1923. די בעפעלקערונג פון בערלין האט דאן שרעקליך געליטען. דער מארק איז געפאלען קאטאסטראפאל, די פרייזען האבען זיך געהויבען מיט יעדער שעה. אזעלכע פראדוקטען ווי פלייש, מילך, פוטער, קעז, וואורשט זענען געווארען פאר דער מאסע נישט צוטריטליך. מענשען האבען ממש געהונגערט. גראד אין דער צייט האבען זיך בעוויזען אין בערלין יודען פון אוא טיפ, וואס מען האט נישט געזעהען דארט ביז פריהער, נישט שפעטער. דאס זענען געוועזען די פון פוילען אנגעפרויגענע בערזע־שפעקולאנטען, דער־הויפט גאליציאנישע יודען. צוזאמען און צוקאמטע צוליב זייערע מאנימר־לאציעס, פלעגען זיי שטיין קאפעסירין לעבען יעדער וועקסעל־שטוב, ד"ה לעבען יעדער בודקע, וואו מען קויפט און פערקויפט פרעמדע וואלוטע פלעגען האנדלען, טומלען, זיך ווערצלען, און פלעגען מיט זייער אויפפיהרען און בענעמען ארויסרופען נישט קיין איבעריגע סימפאטיע ביי די ארישע דייטשען און אפילו א געפיל פון שאנדע ביי די דייטשע יודען.

די צייט פון דער אינפלאציע איז איבער און צוזאמען מיט דער אינפלאציע זענען פערשוואונדען די [illegible] פון בערלין [illegible] פערשוואונדען [illegible] די [illegible] געבליבען [illegible] „אסט־יודען" [illegible] ביי די בערזען א סימבאל פון שפעקולאנט.

דעם אמת זאגענדיג, איז נישט נאר ביי די דייטשען, נישט נאר ביי די דייטשע יודען, נאר אפילו ביי די פערטרעטער פון א גוטער איבערליגער וואס האט געוואוינט אין בערלין, נישט געוועזען קיין קלאהרע פארשטעלונג וועגען דעם, וואס שטעלען פאר די אסט־יודען אין בערלין, וועלכע האבען זיך דארט בעזעצט אויף שטענדיג. אויב מען וואלט ביי איינעם פון אונז געפרעגט, וואס טוען זיי, מיט וואס בעשעפטיגען זיי זיך, וואלט ער זיכער געענטפערט: „וואס קענען זיי טון, זיי האנדלען מסתמא!"

און דאס איז א פאלשע פארשטעלונג. די מזרח־יודען אין בערלין זענען אין א איבערוויגענדער צאל געווען נישט קיין הענדלער, נאר בעלי־מלאכות, דעם גרעסטען פראצענט צווישען זיי האבען געבילדעט העט־און דאמען־שניידער, וועלכע האבען געארבייט ארער פאר זיך, פאר פריוואטע בעשטעלער, אדער פאר דער בעקליידונגס־אינדוסטריע פון די גרויסע ווארנהייזער. אויסער שניידעריי האט זיך א גרויסע צאל יודען בעשעפטיגט מיט קירזשנעריי. די צוויי מלאכות זענען געווען די דאמינירנדיגע. די הענדלער האבען געבילדעט נישט קיין זעהר גרויסען פראצענט און האבען זיך געטיילט אויף צוויי טיפען: מארק־הענדלער מיט א שטענדיגען ארט אויפ׳ן מארק און הענדלער, וועלכע פלעגען גיין מיט א קאשיבל גאלאנטעריע אדער אנדערע סחורות און פערקויפען דאס אין דער אום געגענד פון בערלין.

פאראיאהרען אין דער צייט איז דער קריזיס אין בערלין דערגאנגען ביז זיין העכסטער מדרגה. צווישען די אלע יודען איז געווען שוין זייער א גרויסע צאהל ראבאטלאזע. זיי זענען שוין דאן געזעסען אין א שטומער און שטילער פערצווייפלונג. ביי א סך פון זיי האב איך געזעהען אין די אויגען [illegible] פון בנזיכט, וואס דער [illegible] נאר [illegible] האט אזוי [illegible] איבער[illegible] אין זיין בילד „די ערבייטלאזע". איך האב אבער געהאט דעם איינדרוק, אז די אלע מענשען האבען געהאט אין בערלין אויך גוטע צייטען. ביי א סך פון זיי האב איך בעמערקט איינגעטונדעטע וועטע ווירטשאפטען, א סך קליידער, זעש. די גרעסטע צאל מזרח־יודען האט איינגעוואנדערט קיין בערלין אין דער צייט און גלייך נאכ׳ן וועלט־קריג. עס זענען אבער געווען אויך אזעלכע וואס האבען געוואוינט דארט שוין איבער דרייסיג יאהר. דייטש האבען זיי גערעדט נישט גאנץ גוט. אבער יודיש שוין אויך שלעכט. די קינדער זייערע זענען שוין געווען גוט אסימילירט. גערעדט אנ׳אויסגעצייכענטען דייטש, האבען זיך פערנומען א סך מיט ספארט און האבען זיך געפילט ווי פרייע און גלייכע בירגער אין זייער נייעם פאטערלאנד. מיר איז שפעטער אויסגעקומען צו קומען אין א נעהענטערער בערירונג מיט די קינדער פון די מזרח־יודען. איך האב ענטדעקט ביי זיי א מאדנע „ראמאנטישע", אזוי צו זאגען, ליבע צו יודיש. זיי האבען מאדנע גערן געהארכט בעת איך פלעגט זיי דערציילען אין יודיש, פלעגען זאגען, אז יודיש איז זייער שיין, האבען ליב געהאט יודיש, ווייל אין דער שפראך רעדען צווישען זיך „פאטער און מוטער". די קינדער האבען אויך געקענט אליין און געליבט צו הערען יודישע פאלקסלידער. דאס איז געווען אנ׳עלעמענט, וואס מען וואלט ביי געהעריגער און פלאנמעסיגער ארבייט געקענט נאך געווינען פאר דער יודישער קולטור.

אין די לעצטע יאהרען פון קריזיס האבען זיך די מזרח־יודען אין בערלין אנגעהויבען צו ארגאניזירען אין לאנדסמאנשאפטען לויט די גרויסע שטעט און געגענטען, ווי למשל די קראקעווער, לעמבערגער, ביאליסטאקער. צום סוף איז ענטשטאנען אויך א צענטראלער פעראיין פון די לאנדסמאנשאפטען. זיי האבען זיך געשטעלט פאר א צוועק נישט נאר געגענזייטיגע סאציאלע הילף, נאר אויך געוויסע קולטורעלע אויפגאבען. זיי פלעגען געבען גערן איינלאדען לעקטארען, וועלכע פלעגען זיי קאנען דערציילען עפעס וועגען דער געשיכטע פון די יודען פון זייער שטאט, פון זייער אפשטאמונגס־ארט. די לעקטארען — פון די רייען פון אונזער אינטעליגענץ — פלעגען די פארטראגען האלטען אין יודיש, אזוי אז אויף די פערזאמלונגען פון די לאנדסמאנשאפטען האט זיך אנגעהויבען איינצו־ווארצלען דער היימישער יודישער גייסט.

אויב דער קריזיס וואלט זיך געענדיגט און עס וואלט נישט געקומען די היטלעריאדע מיט דער גרויסער יודישער טראגעדיע, וואלט אפשר זיך אנגעהויבען פאר די מזרח־יודען אין בערלין א נייע תקופה פון גייסטיגער אויפלעבונג מיט רעזולטאטען פאר זיי אליין און אפשר אויך פאר די איינגעזעסענע דייטשע יודען.

די קאטאסטראפע פון די לעצטע חדשים האט אבער אלץ צובראכען.

וואס איז איצט מיט די אלע מזרח־יודען? ווי לעבען זיי, ווי עקזיסטירען זיי? וואס איז געווארען פון די אלע ארבייטסזאמע, פלייסיגע, סימפאטישע מענשען און פון זייערע שיינע און ליבע קינדער? ווער ווייס, ווען מיר וועלען האבען די מעגליכקייט זיך צו דערוויסען אין וואס פאר א טיפען יאוש עס האט זיי פערטריבען דער צווילדעזוועטער אנטיסעמיטיזם פון דעם היטלעריזירטער בורגישען רעזשים.

די „וועלט אם אבענד"

דאס אמאליגע קאמוניסטישע בלאט, וואס היטלעראווצעס געבן ווייטער ארויס

אין בערלין האט די טעג ווידער אנגעהויבען צו ערשיינען דאס אמאליגע קאמוניסטישע בלאט, די „וועלט אם אבענד", וועלכע פלעגט פריהער ערשיינען אונטער דער רעדאקציע פון בעקאנטען קאמוניסט מינצענבערגער.

דער בערלינער קארעספאנדענט פון ארגאן פון די האלענדישע סאציאליסטען „העט פאלק" גיט איבער איניגע אינטערעסאנטע פרטים וועגען דער בענייטער אויסגאבע. אויסערליך אונטערשיידעט זיך נישט דאס נייע בלאט פון דעם אלטען. עס האט אבער אויך אינערליך געוויסע געמיינזאמע סימנים. אין ערשטען נומער געפינט זיך אויף דער פאדערשטער זייט אונטער א גרויסען קאפ די ידיעה, אז די קאמוניסטישע פארטיי פון עסטרייך איז פונאנדערגעלאזט געווארען. דערנעבען געפינט זיך אנ׳ארטיקעל וועגען דער בעפרייאונג פון טאם מוני (דער אמעריקאנער ארבייטער־טוער, וועלכער איז צוליב א פאלשער בעשולדיגונג געזעסען יאהרען לאנג אומזיסט אין טורמע) ווייטער געפינט זיך די ידיעה, אז די סאוויעטען־רעגירונג האט בעשלאסען צו מאכען אין דייטשלאנד גרעסערע בעשטעלונגען די פריהער. דאן געהען א ריי ארטיקלען מיט סענסאציאנעלע קעפ וועגען די געטו. פיהרער פון די [illegible]סיאנעלע פעראיינען, וואס פיל פון זיי געפינען זיך אין די טורמעס אדער אין די קאנצענטראציאנס־לאגערס און זיי האבען נישט קיין שום מעגליכקייט צו ענטפערן אויף די רכילות פון היטלעריסטישען בלאט.

אין דעם בלאט איז נישטא קיין אפענע פראפאגאנדע פון קאמוניזם, אבער עס איז אויך נישטא קיין אפענע פראפאגאנדע פון היטלעריזם. עס איז אבער פארהאן א בולט׳ע אנטי־סאציאליסטישע פראפאגאנדע. דער קארעספאנדענט פון דער האלענדישער צייטונג מיינט, אז אין דער רעדאקציע זיצען נישט בלויז היטלעראווצעס, און אז צווישען די מיטארבייטער זענען זיכער פארהאן איניגע געוועזענע קאמוניסטען. וועלכע זענען אריבער צו די נאציאנאל־סאציאליסטען.

די „פאליטישע קארעספאנדענץ", וועלכע גייט ארויס אין ווין, מיינט, אז דאס נייע בלאט דארף דינען דער דערנעהנטערונג צווישען די סאוויעטען און דייטשלאנד און עס וועט דעריבער לויבען די ווירטשאפטליכע ענטוויקלונג פון די סאוויעטען. דאס ערשיינען פון דעם ראדיקאלען בלאט איז אויך א הנחה פאר די ראדיקאלע עלעמענטען פון די ארבייטער, וועלכע געהערען צו די היטלעריסטישע מחנות.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער רעבעז

נייער פאלקסבלאט

לאדז וועט דערווייל נישט האבען קיין וואסער-לייטונג

ווייל די שטאט האט דערווייל נישט קיין געלד

קאנפערענץ אין דער וואיעוואדזשאפט וועגען דעם ענין

פארגעקומען אין דער וואיעוואדזשאפט האט פארגעקומען א קאנפערענץ, וואס איז געווען גע-ווידמעט דער פראגע וועגען איינארדנען וואסער-לייטונג.

דעם פארזיץ האט געפיהרט דער וויצע-וואיעוואדע פאטאצקי, פון מיניסטעריום איז געווען אינזש. רודאלף, פון דער ווארשאווער פאליטעכניקום פראפ. ראסאלאווסקי. ווייטער האבען אנטיילגענומען די פארשטעהער פון א רייה שטעט אין דער וואַ-יעוואדזשאפט, דירעקטאר שטשיגעל, אינזש. וואנדער-לאנד און דעלעגאטען פון מאגיסטראט וויצע-פרע-זידענט ראפאלסקי און לייטער סטולקאווסקי.

אינזש. רודאלף האט אין זיין רעפעראט אנ-געוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט צוצופאסען דעם פלאן פון בויען וואסערלייטונג אין לאדז צום גאנצען לאדזער קרייז אויף דעם אופן, אז פון דער וואסער-לייטונג זאלען קענען געניסען די שטעט צווישען לאדז און טאמאשאוו, פון וואנען מען וועט ציהען וואסער.

פראפ. ראסאלאווסקי האט אנגעוויזען, אז ער האלט דאס בויען וואסערלייטונג פאר'ן גאנצען ראיאן פאר נישט געוואונשען. אויב ס'האנדעלט זיך וועגען דער שטאט לאדז, דארף די שטאט זיך פערזעהען מיט וואסער מיט דער הילף פון ארטע-זיאַנישע ברונעמס, און ערשט שפעטער ווען ס'וואלט זיך ארויסגעשטעלט, אז ס'איז פערהאן צו ווייניג וואסער, וואלט מען געדארפט טראכטען וועגען ציהען וואסער פון די „ניעביעסקיע זשרודלא" הינ-טער טאמאשאוו.

די פארשטעהער פון דער שטאט לאדז האבען פארגעשטעלט די קנאפע מעגליכקייטען פון פינאנ-ציעלען און טעכנישען שטאנדפונקט, אויסצובויען וואסערלייטונג פאר'ן גאנצען ראיאן. אין איצטיגען מאמענט קען לאדז נישט פיהרען קיין אינוועסטיציע-ארבייטען, ווייל די שטאט דיספאנירט נישט מיט די געהעריגע קאפיטאלען. היינט דארף מען קאמ-פען פאר יעדען גראשען פאר דער קאנאליזאציע, ווייל מען מוז צופיהרען דערצו, אז די קאנאלי-זאציע זאל אנהויבען זיך צו רענטירען, ווייל אנ-דערש וועלען פערלוירען געהען די 40 מיליאן זלאטעס, וואס זענען אריינגעלעגט געווארען ביז איצט אין דער קאנאליזאציע. אין די דאזיגע בע-דינגונגען קען לאדז נישט רעאליזירען דעם וואסער-לייטונגס-פלאן.

נישט פערקויפען בחנם קיין חפצים בעת א ליציטאציע

אינטערווענץ פון דער האנדעלס-קאמער ביי דער פינאנץ-מאכט

אין די לעצטע צייטען זענען פארגעקומען ליציטאציעס, אויף וועלכע ס'זענען פערקויפט גע-וואָרען חפצים כמעט פאר בחנם.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, אויף דער אינ-טערווענץ פון צענטראלען קליינהענדלער - פעראיין, פאמארסקא 15, האט דער פארשטעהער פון דער לאדזשער האנדעלס-קאמער אפגעהאלטען א קאנפע-רענץ אין דער לאדזשער פינאנץ-קאמער ווי מ'האט אויפגעקלעהרט, אז מ'קען נישט אינגאנצען ארויפ-ווארפען די פעראנטווארטליכקייט אויף די שטייער-מאכט, ווייל פיל צאהלער בעציהען זיך אזוי פאַ-סיוו, אז מ'ענטפערט נישט און מ'רופט זיך נישט אפ אויף קיין שום אויפפאדערונגען און בעלייגט צומאל נישט קיין ביטע, ווענען צונישט מאכען די דראהענדע ליציטאציעס, בעלייגען נישט קיין ביטעס וועגען שענקען א.א.וו.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם דערמאנטען מיר, אז דער § 34 פון דער פעראָרדנונג פון מיניסטאַ-רען-ראט פון 25/6 1932 וועגען עקזעקוציע-שריט (דז. או. פון 22/6 1932) זעהט פאראויס, אז אויב ביים דורכפיהרען אן עקזעקוציע וועט זיך ארויס-שטעלען, אז דאס דראהט מיט אן עקאנאמישען רו-אין דארף דער שטייער - אמט איבעררייסען דאס אדורכפיהרען די עקזעקוציע. מיט'ן הסכם פון § 42 אונטערליגען נישט דער עקזעקוציע שטובען-איינ-ריכטונגען, וואס זענען נויטיג פאר'ן צאהלער און זיינע פאמיליע-מענשען און א חוץ דעם קענען נישט ווערען אדורכגעפיהרט ליציטאציעס ווען מ'חושט די חפצים מוזען פערקויפט כמעט בחנם. אין צוזאמענ-האנג מיט דעם דארפען די פעראינטערעסירטע אין צוזעלכע פעלער אריינטראגען ביטעס און אנווייזען צוליב וואס (אין הסכם מיט די §§ 34, 42) די חפצים דארפען נישט פערקויפט ווערען. היינט אין אוועגד, דינסטאג, קומט פאר אין דער לאדזשער האנדעלס - קאמער א קאנפערענץ געווידמעט דער פראגע וועגען ריטשאלט אויף די ווייטערע יאהרען.

וועגען אנולירען די צואה פון מארקוס קארפ

וועלכער האט פערשריבען זיין פערמעגען דער יודישער קהלה

אינטערעסאנטער פראצעס אין קרייז-געריכט

ווי בעקאנט האט דער געוועזענער סעקרע-טאר פון דער יודישער קהלה מארקוס קארפ פאר זיין טויט איבערגעלאזען א צואה. לויט וועלכער ער האט פערשריבען זיין הויז אין פלאץ אויף פאמארסקא 19 דער יודישער קהלה.

דער צואה-אקט איז דעמאלט אוגטערגעזוכט געווארען דורך יוריסטען און איז אנערקענט גע-ווארען פאר רעכטליך אין ארדנונג און דעמאלט האט די קהלה בעשלאסען אנצונעהמען די צואה פון מארקוס קארפ.

די יורשים פון קארפ'ן האבען אבער נישט געוואלט מסכים זיין מיט דער צואה און האבען פערקלאגט אין קרייז-געריכט, אז דאס געריכט זאל אנולירען די צואה און דאס פערמעגען זאל איבערגעהען צוריק צו די יורשים. די יורשים זענען אויך ארויסגעטרעטען געגען דעם טייל פון דער צואה, אין וועלכען א טייל פון פלאץ הינטערן בנין איז פערשריבען געווארען פאר דער נאכט-פאנאטאוויע פון „לינת-הצדק".

די קהלה האט געוואלט, אז דער לעצטער ווילען פון פערשטארבענעם זאל האנארירט ווערען און דעריבער איז בעשלאסען געווארען צו פער-טיידיגען פאר'ן געריכט דעם שטאנדפינקט, אז דער טעסטאמענט זאל אנערקענט ווערען פאר געזונגענד, אז די קהלה זאל איבערנעהמען די ירושה.

דער פראצעס איז פרייטאג פארגעקומען אין קרייז-געריכט. אין נאמען פון קארפ'ס יורשים איז ארויסגעטרעטען דער אדוואקאט סלאמינסקי, אין נאמען פון דער קהלה די אדוואקאטען ווייצמאן און טאראגראדער. די יורשים פון קארפ'ן האבען געפאדערט, אז ס'זאל ארויסגערופען ווערען א גאנצע רייה עדות, וועלכע זאלען פעסטשטעלען אין וואס פאר א צושטאנד זייער פאטער האט די צואה אונטערגעשריבען, די פערטיידיגער פון דער קהלה זענען ארויסגעטרעטען געגען דעם אין פערלאנגט דעם טעסטאמענט צו בעשטעטיגען. דאס געריכט האט ארויסגעטראגען אן אורטייל, וועלכער האט אנערקענט די צואה אלס געזונגענדע און צוגעמשפט דאס פערשריבענע פערמעגען פאר דער קהלה.

קאמוניקאט פון דער סטאראסטווע

וועגען פעראיינען און געזעלשאפטען

א גאנצע רייה פעראייגען, וועלכע עקזיסטי-רען אין לאדז, בעווגדערס גאנץ אלטע בענוצ"ן נעמען, וועלכע זענען נישט דיזעלבע ווי די, וועל-כע זענען פאר זיי דורך דער מאכט לעגאליזירט געווארען.

אזא האנדלונג איז אין סתירה מיט די פער-פליכטענדע פארשריפטען און פיהרען אריין אין א טעות די מאכט און געזעלשאפט. אלע פעראיי-נען דארפען דעריבער נאכקאנטראלירען, צי די נעמען, וואס זיי בענוצען שטימט גענוי מיט די, וואס זענען לעגאליזירט געווארען ביי דער מאכט און דארפען מאכען עווענטועלע ענדערונגען אין די פירמען, בלאנקעטען און שטעמפלען.

גלייכצייטיג ווערט אויפמערקזאם געמאכט די פעראיינען, וועלכע האבען אין זייער סטאטוט אדער אינערליכען רעגולאמין סעקציעס, גרופעס, קאמיסיעס, אינסטיטוציעס א.א.וו., אז די לעצטע קענען נישט זעלבסטשטענדיג ארויסטרעטען אויף אויסען, אין זייער נאמען קענען ארויסטרעטען נאר די פערוואלטונג פון דער געזעלשאפט, וועלכע איז רעכטליך פעראנטווארטליך פאר דער טעטיגקייט פון די נעבען-ארגאניזאציעס.

ס'ווערט אויך אויפמערקזאם געמאכט דערויף, אז אלע בריף און דאקומענטען פון דער געזעל-שאפט דארפען זיין אונטערגעשריבען דורך פערזאַ-נען אויף דעם אופן, ווי ס'זעהט דאס פאר דער סטאטוט און קענען נישט אונטערגעשריבען ווערען דורך פעראיינס-פונקציאנערען, א חוץ אין פאלען ווען דאס זעהט פאר דער סטאטוט. פאר נישט צופאסען זיך צו די דאזיגע פארשריפטען וועט מען שטרענג בעשטראפט ווערען.

ביים בעסטען אונטערשטיצונג פון ז. ז. פ. ז.

ווערען געפאדערט בירגערשאפט-דאקומענטען

(2) אין הסכם מיט א פעראָרדנונג פון דער צענטראל-מאכט ווערט דורך דער קראנקען-קאסע ביי דער אויסצאהלונג פון אונטערשטיצונ-גען פאר ארבייטסלאזע אינטעלעקטועלע געפאדערט צוצושטעלען דאקומענטען פון מלוכה-אנגעהעריג-קייט.

אויב אן ארבייטסלאזער האט נישט אזא דא-קומענט, וואס בעשטעטיגט זיין בירגערשאפט, [illegible]ף ער איהם צושטעלען אין משך פון א חודש צייט.

דאס דאזיגע געפינט זיך אין שייכות מיט דער כוונה פון דער צענטראל-מאכט פעסטצושטע-לען וויפיל ארבייטסלאזע פרעמדלענדער עס געני-סען פון געזעלשאפטלכער אונטערשטיצונג אין פוילען.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע"

נארוטאוויטשא 20 -::- דיר. ד. צעלמייסטער

לעצטע 2 געזעגנונגס-פארשטעלונגען!

היינט, מאנטאג, 9,30 אוו. גרויסע פאפולערע פארשט. פון 50 גר. ביז 1.50 פאַ מער. 1-טע רייה

„אריין פאר קינדער"

אין 3 אקטען, 4 בילדער פון רחל סימקאס, מיט שמחה נאטאן אין די הויפט-ראל.

אכטונג! מארגן, דינסטאג-לעצטע געזעגנונגס-פארשטעל.

גרויסע סענסאציע! פון דער גאנצער טרופע. גרויסע סענסאציע!

נאך דער פארשטעלונג נאר 1 אויפטריט פון די וועלט - בעריהמטע פילם-סטארן

פאט און פאטאשאן

דורכרייזענדיג לאדז וועלען די בעריהמטע קינסטלער אויפטרעטען נאר 1 מאל.

גענויערס לויט אין מארגענדיגען אנאנס. בילעטען שוין צו בעקומען אין פילהארמאניע

מאנטאג 5 יא סיון תרצ"ג

יוני

זון-אויפגאנג 3.20
זון-אונטערגאנג 7.48

פאבאר פון יאהרגאנג 1912

מארגען, דינסטאג, דעם 6 ד. ח. דאר-פען זיך שטעלען פאר דער קאמיסיע נומער 1 (אל. קאשטשושקי 21) די פאבאראווצעס פון יאהר-גאנג 1912, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 8-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

A B C D F

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 2 (אגרא-דאווא 34) דארפען זיך שטעלען די פאבאראוו-צעס פון יאהרגאנג 1912, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 10 פאליציי-קאמיסאריאט

פון R ביז'ן סוף

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 3 (פיעט-ריקאווער 165) די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1910, קאט. B, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 10 פאליציי-קאמיסאריאט

אלע אותיות

איבערמארגען מיטוואך, ד. 7 דעם חודש דאר-פען זיך שטעלען פאר דער קאמיסיע נומער 1 (אל. קאשטשושקי 21) די פאבאראווצעס פון אהרגאנג 1912, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 8-טען קאמיסאריאט מיט די אותיות:

E G H I J L

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 2 (אגרא-דאווא 34) די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1912, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 12 פאליציי-קאמיסאר-יאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף די אותיות:

פון A ביז Ł איינשליסליך (חוץ K)

פאר דער פאבאר-קאמיסיע נומער 3 (פיעט-ריקאווער 165) די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1910 קאט. B, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 13 און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען

אלע אותיות

דינסטאג — זיצונג פון דער צענניק-קאמיסיע

(2) די זיצונג פון דער וואיעוואדישער קאַ-מיסיע צו פעסטשטעלען די חיונה-הוצאות ביי די ארבייטער-משפחות, וועט אפהאלטען איהר זיצונג דינסטאג, דעם 6 ד. ח.

צוזאמענפאהר פון קרייז-אר-בייטס-אינספעקטארען

מיט דער בעטייליגונג פון וויצע-מיניסטער דוך

(2) דאנערשטאג, דעם 8 ד. ח. וועט זיך אין לעמבערג אנהויבען א 2-טעגיגער צוזאמענ-פאהר פון קרייז-ארבייטס-אינספעקטארען.

מצד לאדז וועט זיך אין איהם בעטייליגען דער קרייז-ארבייטס-אינספעקטאר ה' וואיטקעוויטש און דער ארבייטס-אינספעקטאר פון 13-טען קרייז, ה' קאקאווסקי.

אין די בעראטונגען וועט אנטיילנעהמען דער וויצע-מיניסטער פאר עפענטליכער שוץ, ד"ר קאזשימיערז דוך.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייגאכט דיזשורירען: א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גרזשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15), מ. גארפיין (פילסודסקיעגא 54), ס. בארטא-שעווסקי (פעטריקאווער 164), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), א. שימאנסקי (פשענדזאלניאנא 75).

ארטאפעדישער אנשטאלט

פראטעזען, גארסעטען, אר-טאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאט-פוס-איינלאגען געגען פיט-שמערצען אלס נאך גיפס-אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

יודען! טרעט אַריין אין די רייהען פון דער מחנה, וואָס בויט ארץ-ישראל

קויפט אויס דעם שקל!

שקלים צו בעקומען: 1) אין ביוראָ פון שקל-קאָמיטעט, שרודמיעסקא 29 און אין אַלע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציעס; 2) אַדמיניסטראַציע „נײַער פאָלקסבלאַט“, פּיעטריקאָווער 21; 3) אדמיניסטראַציע „לאָדזשער טאָגבלאַט“, פּיעטריקאָווער 16; 4) „תּוצרת הארץ“, שרודמיעסקא 3; 5) פירמע מ. נאַרין, נאָוואָמיעסקא 15; 6) ש. פיינער, זגערזשער 28; 7) ש. זאַמבקאָווסקי, לימאַנאָווסקי 6; 8) ל. לעדערמאַן, גאַפּיורקאָווסקי 5; 9) מ. האַדעס, גלובנא 97.

כלאַדניעס איז גדיניע אָפּגעשטעלט

ראַס לאַגערן אייער-טראַנספּאָרטען

צוליב דעם, וואָס די קיהל-לאַגערן (כלאַדניעס) אין גדיניע זענען איבערפולט, האָט די פערוואַל-טונג אָפּגעשטעלט דאָס אָננעהמען צו לאַגערן אייער-טראַנספּאָרטען.

סימולירט אַן אַנפאַל

ווערט צוגעצויגען צו גערישטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט

אברהם צינצענטוס האָט געמאָלדען דער פּאָליציי, אַז בעת ער איז אַדורכגעגאַנגען דעם באַלוטער מאַרק, איז ער באַפאַלען געוואָרען פון אומבעקאַנטע וועלכע האָבען איהם געשאָסען אין א פוס. ווי ס'האָט זיך אָבער שפּעטער אַרויסגעוויזען, האָט ער סימולירט דעם אַנפאַל. ער איז צוגעצויגען געוואָרען צו גערישטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט.

דער וועלט-בעריהמטער קאַנטאָר משה קוסעוויצקי

טרעט אויף דעם 13 ד.ח. מיט א קאָנצערט אין „העלענאָוו“

מיר דערוויסען זיך, אַז דער וועלט-בעריהמטער קאַנטאָר פון דער וואַרשאָווער סינאַגאָגע ה' משה קוסעוויצקי ד. 13 ד.ח. אויפטרעטען מיט א קאָנצערט אין דעם פּאַרק „העלענאָוו“, וואו ער וועט חוץ זיין בעקאַנטען רעפּערטואַר אויך זינגען א רייהע נייע ווערק, וועלכע ער האָט נאָך נישט דעמאָנסטרירט אין לאָדז.

דער בעריהמטער און בעליבטער קאַנטאָר ה' קוסעוויצקי איז שוין אין לאָדז נישט קיין פּנים חדשות. און היינט צו טאָג איז ער די גרעסטע אַטראַקציע פאַר די ליבהאָבער פון עכטער יודישער און קלאַסישער נגינה.

דער מערקווירדיגער קינסטלער און זינגער ה' קוסעוויצקי האַלט אין איין וואַקסען, און זיין שטימע, מיט וועלכער נישט איין ערשטראַנגיגער אָפּערן-סטאַר ביי די אומות העולם, וואָלט זיך געקאָנט ריהמען — האַלט זיך אין איין ענטוויקלען, אין קרעפטיגען און פאַרפייגערן.

עס איז דעריבער מעהר ווי זיכער, אַז זיין היי-יאָהריגער ערשטער קאָנצערט אין העלענאָוו, וועט האָבען נישט קיין קלענערען ערפאָלג, ווי די פאַראַיאָהריגע קאָנצערטען, וועלכע האָבען געשלאָגען דעם גרעסטען רעקאָרד אין דעם פאַראַיאָהריגען קאָנצערט-סעזאָן.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 90-216

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוועכע. אַלע אַרט באַלייזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8—2 און פון 5—9 אָוונט

בעזונדערע וואַרטע-צימער פאַר פרויען.

נ"ע רבקה קאַצענבאָגען

נעכטען איז אין עלטער פון 76 יאָהר געשטאָרבען די אָנגעזעהענע לאָדזשער בירגערין רבקה קאַצענבאָגען, מוטער פון דעם פּאָפּולערען לאָדזשער עסקן ד"ר קאַצענבאָגען.

די פערשטאָרבענע האָט זיך אויסגעצייכענט מיט איהרע גוטע מידות און איז זעהר בעליבט געווען ביי אַלע, וואָס זענען מיט איהר געקומען אין בעריהרונג.

דער טויט האָט ביי אַלע איהרע פריינד און בעקאַנטע אַרויסגערופען א טרויער.

זאָל איהר די ערד גרינג זיין!

די בילדער-אויסשטעלונג פון אסתר קאַרפּ

די בילדער-אויסשטעלונג פון דער פאַריזער מאַלערין אסתר קאַרפּ אין לאָקאַל פון דער געזעלשאַפט „בני ברית“, פּיעטריקאָווער 90 האָט אַרויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג.

די אויסשטעלונג בעזוכען אַלע טאָג פיל מענשען. די קינסטלערין ערטיילט גענויע ענטפערען אויף די געשטעלטע פראַגען פון די בעזוכער.

די אויסשטעלונג איז אָפען טעגליך פון 11 ביז 8 אָווענד.

היינט פייערלעכע יובילעאום-פאַרשטעלונג פון „מאַמע און שוויגער“

מיט לוסי און מישא גערמאַן אין „סקאַלאַ“

היינט 12 פאַרמיטאָג קומט פאָר דער לעצטער ספּעציעלער פאַרמאָרגען פאַר אַרבייטער און אינטעליגענץ. ס'ווערט געשפּילט צום 49-סטען מאָל „מאַמע און שוויגער“. אין אָווענט די 50-סטע יובילעאום-פאַרשטעלונג.

א גאַנצע רייהע אויסלענדישע פירמעס

ווילען פערבינדען האַנדעלס-בעציהונגען מיט לאָדז

צו דער לאָדזשער האַנדעלס-קאַמער האָבען זיך געווענדעט א גאַנצע רייהע פירמעס פון: גריכענלאַנד, בעלגיען, מאַראָקאָ, רומעניען און האָלאַנד, וועלכע ווילען פערבינדען האַנדעלס-בעציהונגען מיט לאָדז.

אינפאָרמאַציעס גיט די קאַנצעלאַריע פון דער האַנדעלס-קאַמער.

געפונען דעם פערשוואונדענעם 78-יעהריגען זקן באָם

א דאַנק דעם „נייעם פאָלקסבלאַט“ האָט א ווילע-בעזיצער געפונען באָמ'ן א פער'חלש'טען אין ווישניאָווא גורא

ווי מיר האָבען נעכטען געמאָלדען, איז זייט עטליכע טעג פערשוואונדען דער 78-יעהריגער אומגאַרמאַלער יוד יעקב שלמה באָם פון פּאָלודניאָווא נר. 39.

ווי מ'טיילט אונז מיט, איז דער יוד אַ דאַנק דעם „נייעם פאָלקסבלאַט“ געפינען געוואָרען.

נעכטען פאַרמיטאָג איז אַ ווילע-בעזיצער פון ווישניאָווא גורא געפאָהרען מיט אַן'אויטאָ צוריק אין שטאָט אַריין. פלוצלינג האָט ער בעמערקט אַן אַלטען יוד ליגען אין א בעוואוסטלאָזען צושטאַנד אין א ראָוו. דער ווילע-בעזיצער, וועלכער האָט גראָד בעהאַט געלעזען אין „נייעם פאָלקסבלאַט“ די נאָטיץ, איז אַראָפּ פון אויטאָ און ווי ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, איז דאָס טאַקע געווען דער אַלטער באָם, וועלכער איז געלעגען א פער'חלש'טער. ער האָט איהם געגעבען דאָס האַרץ צו דערכאַפּען, און אָפּגעפיהרט מיטן אויטאָ אויפ'ן אָנגעגעבענעם אַדרעס.

אַרויספאָדערונגען פון ארץ-ישראל

עס זענען ערהאַלטען געוואָרען אַרויספאָדערונגען אויף צו פאָהרען קיין ארץ-ישראל פאַר פאָלגענדע פערזאָנען:

פעלמאַן סאַלאָמאָן און שרה, טיבערג נפתלי, טויבה, דוד, הערש, שרה, שמחה, ירחמיאל, סאַפּיר אידאַ און טייטעלס ריילה, תמר און מאָטעל.

די דערמאָנטע דאַרפען זיך ווענדען אין ארץ-ישראל-אַמט, שרודמייסקא 29 אין די אַמט-שעה'ן (פון 10 ביז 1 פאַרמיטאָג) בכדי צו ערלעדיגען די רייזע-פאָרמאַליטעטען.

באַהן-הנחות פאַר האַנדעלס-פערמיטלער

די האַנדעלס-קאַמער נעמט אונטער אַן'אַקציע ביים קאָמוניקאַציע-מיניסטער אויסצופועל'ן באַהן-הנחות פאַר האַנדעלס-פערמיטלער.

עפענונג פון אריה מערזשערס קונסט-אויסשטעלונג אין „וויזא“

ווי מען האָט געקענט דערוויסען איז די דערעפענונג פון דער אויסשטעלונג פון דעם בערימטען קינסטלער אריה מערזשער אַראָפּ מיט'ן גרעסטען ערפאָלג.

עס האָט זיך פערזאַמעלט אַ גרויסער עולם געסט און אויך פאָרשטעהער פון דער ליטעראַטור און קונסט — כמעט אַלע שאַפענדע קינסטלער און די עליטע פון די קונסט-ליבהאָבער ביי אונז אין שטאָט.

די אויסשטעלונג איז אָפען פון 11 פריה ביז 9 אין אָוענט, אין לאָקאַל פון „וויזא“, שענקעוויטש 26.

דעפּ. יצחק גרינבוים אין לאָדז

גרויסער ציוניסטישער מיטינג

זונטאָג דעם 11. קומט קיין לאָדז דער פאָרזיצענדער פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פוילען, דעפּ. יצחק גרינבוים כדי צו בעטייליגען זיך אין דער ציוניסטישער קרייז קאָנפערענץ.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם אָרדענט אין די היגע ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע און פילהאַרמאָניע זאַל אַ גראַנדיעזען מיטינג מיט דער בעטייליגונג פון דעפּ. גרינבוים, וועלכער איז, ווי בעקאַנט, ערשט צוריקגעקומען פון זיין רייזע איבער ארץ ישראל. דער חשובער גאַסט וועט האַלטען אַ רעפעראַט אויף ד. ט. „אונזערע דערגרייכונגען אין ארץ ישראל און די אויפגאַבען פון 18-טען ציוניסטישען קאָנגרעס.

דער מיטינג וועט פאָרקומען זונטאָג (11[6) 6 אָווענד.

דער רוח פון קערפּער

סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן

16

די טאַקסיבקע איז אָוועקגעפאָהרען מיט'ן בראָג טיין.

באַלד איז אַרויסגעשוואומען דער ריזיגער בנין פונ'ם לובר.

סעווערינאָ'ן האָט זיך אויסגעדוכט, אַז איהר האַלז איז אַרומגעקלעמט דורך אַ פעסטער אומצערייסבאַרער טעגעגע — האָט זי אויסגעשטרעקט ביידע הענד, ווי מיט דער כוונה זי צו צערייסען...

עס האָט זיך געגעהנטערט דאָס אָרט, וואו זי האָט בעשטימט צו פאָהרען.

— די ווירען־גאַס ! — האָט דער שאָפער אויס־געזאָגט און פערפאַמעליכט דעם לויף פון דער טאַקסי.

סעווערינאַ האָט אַ קוק געטון אויף דער רייהע טירען, וועלכע האָבען געהאַט די נומערן.

איין הויז, דאָס צווייטע, דאָס דריטע...

און פלוצים — איידער נאָך די טאַקסי האָט בעוויזען עס פערבייצופאָהרען — האָט זי דערפיהלט, אַז דאָס איז עס דאָס הויז, וואָס זי האָט געזוכט...

עס האָט זיך נישט אונטערשיידט פון אַלע אַנדערע הייזער, נאָר אין זיין טויער איז אַריין עפּעס א מאַנספּערזאָן.

סעווערינאַ האָט בלויז בעוויזען בלויז צו בעמערקען זיין קאַרק, אָבער זי האָט דאָך אַ סך דערזעהען: איינגעבויגענע פּלייצעס, אַן'אָפּגעריבענער אַבצוג, דער רוקען... דער דאָזיגער מאַנסביל איז געגאַנגען אוודאי צו די גאַסטן־פרויען... נאָר צו זיי האָט ער עס געקאָנט גיין !

סעווערינאַ איז גרייט געווען צו שווערען, אַז אַזוי איז עס און נישט אַנדערש.

די טאַקסיבקע איז צוגעפאָהרען צו דעם צווייטען קליינעם געסעל, אָבער סעווערינאַ האָט עס נישט בעמערקט.

דער שאָפער איז געווען געצוואונגען ווענדען זיך צו איהר, און פרעגען, וואו ער האָט ווייטער צו פאָהרען, און זי האָט בעפוילען, ער זאָל זי אָפּפיהרען צוריק אַהיים.

פון איצט אָן האָט דאָס, וואָס עס האָט זי געהאַט אויפגערודערט, בעקומען נייעם שפּיין.

די געשטאַלט פון דעם מאַנסביל, וואָס האָט זי פערפאָלגט, און די געשטאַלט פונ'ם מאַנסביל, וועלכער האָט זיך בסוד געקליבען אינ'ם שאַנד־הייזעל — האָבען זיך צוזאַמענגעגאָסען אין איין גאַנצעס.

דאָס האַרץ איהרס האָט געציטערט ביים דערמאָהנען זיך אין דעם דאָזיגען פערזאָן.

זי האָט פאַר זיך אויסגעמאָהלען אין גאַנצען, ווי ער זעהט אויס — אַ בידערייגער מיט אַ שמאָלען שטערען, מיט האָהריגע, פליישיגע הענד, און אַ גראָבען מלבוש אָנגעטון...

ער איז בעגאַנגען אַרויף אויף די שטיגען...

אָנגעווירהרט דאָס גלעקעל...

די פרויען זענען געלאָפען איהם ענטקעגען...

דערויף האָט זיך דאָס בילד, וואָס זי האָט זיך פאָרגעשטעלט, איבערגעריסען.

ווייטער זענען געקומען — טונקעלע זעהעניש'ען — שאָטענס, פערפלאָנטערטע ליבעס, אָנ־אָפּגעהאַקט אָטעם...

אַ געוויסע צייט האָבען די דאָזיגע זעהענישען בעפּרידיגט איהר געפיהל, דערנאָך האָבען זיי, אַ־בערחזר'ענדיג זיך, פערלוירען זייער אויסדריק־ליכקייט.

סעווערינאַ האָט דערפיהלט, אַז זי האָט נויטיג נאָך אַמאָל אָנצוקוקען דאָס הויז.

צום ערשטען מאָל האָט זי זיך געלאָזט אַהין אָפּפיהרען. צום צווייטען מאָל אָבער איז זי אַהין אוועק צופוס.

איהר שרעק איז געווען אַזוי גרויס, אַז זי האָט נישט געפינען אין זיך קיין מוט אַפילו אויף אַ רגע צו פערהאַלטען זיך ביים הויז און איבערצו־לייענען די שילדלעך, וואָס זענען געהאָנגען צוגע־קלאַפּט ביי דעם איינגאַנג.

איהרע אויגען האָבען פערשעמט געבלאָנדזשעט איבערן אַלטען פאַסאַד, ווי אויפכאַפּענדיג דאָס גע־היימע, וואָס איז געווען הינטער איהם פערבאָרגען.

גייענדיג צום דריטען מאָל לעם דעמזעלבען הויז, האָט סעווערינאַ שוין אויפגעכאַפּט די געהיימע־נישפולע אויפשריפט:

„מאַדאַם אַנאַיס“.

נאָך דעם האָט זי שוין בעקומען די דרייסטקייט אַריינצוגיין אין טויער.

סעווערינאַ האָט נישט געדענקט, ווי זי איז אַרויפגעשטיגען אויף די טרעפּען, און ווי אַזוי עס איז געשעהען, וואָס עס האָט זיך געעפענט די טיר, און פאַר איהר איז געבליבען שטיין אַ סימפּאַטישע דיקע פרוי, אַ בלאָנדע, נאָך אַ גאַנץ יונגע.

סעווערינאַ'ן האָט פערכאַפּט דאָס אָטעם.

זי האָט געוואָלט תיכף בעמען לויפען, אָבער זי האָט מורא געהאַט א ריהר טון זיך פון אָרט.

זי האָט דערהערט די ווערטער:

— וואָס פערלאַנגט איהר, מאַדמואַזעל ?

— האָט זי אַרויסגעשעפּטשעט :

— דאָס זענט איהר ?.. דאָס פערנעהמט איהר זיך ?..

— יאָ, דאָס בין איך... די מאַדאַם אַנאַיס...

— איך אַזוי וואָלט איך געוואָלט...

סעווערינאַ האָט זיך אַרומגעקוקט, ווי אַ פער־יאָגטע חיה.

— איך וועל אייך בעטען, קומט אַריין צו מיר... וועלען מיר ווערגן אַלץ געלאַסען אַדורכשמועסען.

— האָט די באַלעבאָסטע אַ זאָג געטון.

זי האָט אַריינגעפיהרט סעווערינאַ'ן אינ'ם שכני־שען צימער.

די וואַנד פון דעם דאָזיגען צימער זענען געווען אויסגעקלעפּט מיט טונקעלע טאַפּעטען, און אין ווינקעל איז געשטאַנען אַ גרויס בעט, בעדעקט מיט א רויטען צודעק.

— אַלזאָ, קליינינקע. — האָט זיך גוטמוטיג אָפּגערופען די מאַדאַם אַנאַיס — וואָלט איהר, ווייסט עס, געוואָלט פערדינען אַ ביסעל קליינגעלד אויף שפּילקעס... איך וועל אייך מיט פערגעניגען העלפען... איהר זענט שיין, פייש, אייער זשאַנר האָט דערפאָלג... הכלל — אַ העלפט אייך, און אַ העלפט מיר... איך האָב דאָך דערביי גרויסע הוצאות...

סעווערינאַ האָט אַ שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ: זי איז נישט געווען בכוח אַ וואָרט אַרויסצורעדען.

די מאַדאַם אַנאַיס האָט זי אַ קוש געטון.

— ווי איך זעה, זענט איהר אַביסעל צומומעלט.

— האָט זי געזאָגט — ס'איז צום ערשטען מאָל ביי אייך, נישט וואָהר ?.. נו, יאָ, נו, יאָ — איהר וועט שוין זעהען, אַז אין דעם איז נישטאָ קיין שום שרעק־ליכעס... איהר זענט געקומען אַ ביסעל צופריה — אייערע חברטאָרינס זענען נאָך נישט געקומען... זיי קומען אַ ביסעל שפּעטער... ווען זיי וואָלטען דאָ געווען, וואָלטען זיי אייך געקאָנט אַ סך דערציילען... אַ סך איבערגעבען... ווען ווילט איהר אָנהויבען ?

— איך ווייס נישט... איך וועל זעהען...

און סעווערינאַ האָט זיך פונאַנדערגעווינט, און פונאַנדערגעלאַכט, פונקט איהר גורל וואָלט געווען שוין אויף אייביג צו פערבלייבען אויף דעם דאָזיגען אָרט.

— אַלענפאַלס, פינף אַ זייגער דאַרף איך וואָרט פון דאַנען... אַפילו אַ מינוט נישט שפּעטער...

— נו, דאָס איז אייער זאַך, טייבעלע. פון צוויי ביז פינף — דאָס איז די סאַמע בעסטע צייט. מען וועט אייך רופען בעלאַדאָנאַ — ס'געפעלט אייך ?.. איהר מוזט אָבער קומען צו דער צייט און קיינמאָל נישט פערשפּעטיגען, אַנישט וועלען מיר נישט זיין קיין גוטע פריינד. פינף א זייגער וועט איהר זיין פריי ! אין דער צייט וואַרט שוין אוודאי אויף אייך אַ באַהענטער געליבטער ?.. אוודאי —

[illegible]

נייע רבקה קאַצענבאָגען

ספּאָרט-בעוועגונג

אינטערנאַציאָנאַלער פוסבאַל-מעטש אין וואַרשע

בעלגיען—פּוילען 0:1 0:1

נעכטען 5 א זייגער נאָכמיטאָג איז אויפ׳ן ספּאָרט-סטאַדיאָן פון „לעגיאַ" אין וואַרשע פאָרגעקומען דער לאַנג-ערוואַרטעטער אינטערנאַציאָנאַלער פוסבאַל-מעטש צווישען בעלגיען און פּוילען.

דער גרויסער ספּאָרט-פּלאַץ האָט געמאַכט אַן אימפּאָזאַנטען איינדרוק. דעם פּלאַץ האָט איבערפולט אַן עולם פון 15 טויזענד צושויער. די רעפּרעזענטאַציע-לאָזשעס זענען געווען פול, און די זשורנאַליסטען-לאָזשעס, אין וועלכע ס׳האָבען זיך געפונען ספּעציעלע שרייב מאַשינען, האָבען זיך געפונען אַלע אויסלענדישע זשורנאַליסטען, וואָס זענען געקומען צום קאָנגרעס פון דער ספּאָרט-פּרעסע. אויפ׳ן פּלאַץ איז אויך אויפגעשטעלט געוואָרען אַ מיקראָפאָן פון פּוילישען ראַדיאָ, וועלכער האָט טראַנסמיסירט פאַרשידענע פראַגמענטען פון מעטש איבער גאַנץ פּוילען.

15 מינוט נאָך 5 קומט אַרויס די ערשטע די בעלגישע מאַנשאַפט. דער אָרקעסטער פון 31 פּולק שפּילט דעם בעלגישען הימן. דאַן קומט די פּוילישע מאַנשאַפט און דער אָרקעסטער שפּילט דעם פּוילישען הימן. ביידע הימן ווערען אויסגעהערט דורך דעם גרויסען עולם שטעהענדיג.

פון גאַנץ פּוילען זענען געקומען מאַסען ספּאָרטלער צום מעטש. די לאָדזער וואָס זענען געקומען צום מעטש, האָבען געהאַט ערטער אַלע צוזאַמען: די ערטער פון די לאָדזער זענען געווען באַצייכענט מיט ספּעציעלע פאָהנדלעך, אַזוי אַז די לאָדזער האָבען זיך אַלע איינאייניעם אויף דעם מעטש גוט געוויילט.

פאַרן ריכטער צוינגאַר (טשעכיען) האָבען זיך די מאַנשאַפטען געשטעלט אין פאָלגענדען צוזאַמענשטעל: בעלגיען—בראַעט, צער עקען, העידאָנקס, וואַן-אינגעלגען, האַלעמאַנס, קלעגענס, סאָרפּס, בריסאַ, פאָרהאָף, סייעס, וואַנזעניינד.

פּוילען — אַלבאַנסקי, מאַרטינאַ, בולאַנאָוו, קאָטלאַרטשיק I, קאָטלאַרטשיק II, דזשיוויש, אורבאַן, מאַטיאַס, נאַוראָט, פּאַזורעק און וולאָדאַרז.

דאָס שפּילען הויבט אָן בעלגיען מיטן ווינד. באַלד בעמערקט מען, אַז די בעלגישע שפּילער זענען אין אַ פיל בעסערער פיזישער קאָנדיציע ווי די פּוילישע. זיי שפּילען מיט לאַנגע פּאַסען און שיסען שאַרף אויפ׳ן טויער. די פּאָלאַקען זענען געווען די בעסערע אין פעלד און האָבען בכלל געהאַט אין דער ערשטער העלפט אַ געוויסע איבערמאַכט. דער בעסטער אויפ׳ן פּלאַץ איז געווען פון די פּאָלאַקען — נאַוראָט אין ביידע פליגלען, פון די בעלגער — דער צענטער-שטורמער פאָרהאָף, דער מיטעל - לויפער האַדלעמאַנס און דער טויערמאַן בראַעט. דער באַל געהט איבער פון איין העלפט אויף דער צווייטער. די פּאָלאַקען קאָמבינירען גוט, אָבער האָבען נישט קיין גליק ביים שיסען, די טויער-שטאַנגען זענען טרייע פאַרביינדעטע פון דער בעלגישער מאַנשאַפט. ס׳האָבען אויך נישט געהאָלפען די 4 קאָרנערן וואָס די פּאָלאַקען האָבען דערגרייכט אין דער ערשטער העלפט און די 2 פריישטויסען וואָס זענען פּרעכטיג געשאָסען געוואָרען דורך קאָטלאַרטשיק און שטשעפּאַניאַק. אין דער 30 מינוט פון דער ערשטער העלפט האָט מאַטיאַס בעקומען אַ בלוטשטורץ אין דער נאָז און האָט געמוזט פאַרלאָזען דעם פּלאַץ. אויף זיין אָרט איז געקומען געמוזאַ (רוך). מיט עטליכע מינוט שפּעטער האָט אויך קאָטלאַרטשיק I פאַרלאָזען דעם פּלאַץ און זיין אָרט האָט פאַרנומען שטשעפּאַניאַק, וועלכער האָט אָבער אין דער ערשטער העלפט שוואַך געשפּילט.

נישט קוקענדיג אויף דער לייכטער איבערמאַכט פון דער פּוילישער מאַנשאַפט, האָט זי דאָך קיין טויערן-רעזולטאַט. איין טויער איז דורכן ריכטער נישט אָנערקענט געוואָרען צוליב „אָפ-זייט".

אין דער 40 מינוט פיהרען די בעלגער אַדורך אַ הערליכע אַקציע. ס׳קומט סוף-כל-סוף צום וואָרט דער רעכטער פאַרבינדער פון די בעלגיער בריסאַ, וועלכער שיסט אַן׳אומפאַרמיידליכען טויער פאַר די בעלגיער. דער דאָזיגער רעזולטאַט בלייבט ביז דער פּויזע.

נאָך דער פּויזע שטערט ווידער דער ווינד אונזער מאַנשאַפט, וועלכע מאַכט אַלע אָנשטרענגונגען, כדי אויסצוגלייכען דעם פערלוסט פון דער ערשטער העלפט. אָבער דאָך ווערט דער רעזולטאַט ביי דער אָנשטרענגונג פון ביידע זייטען נישט געענדערט. דער רעזולטאַט איז אַלזאָ געבליבען 0:1 לטובת בעלגיען.

קאָסאַטשינסקי ווערט בעשולדיגט אין פּראָפעסיאָנאַליזם

מיט עטליכע טעג צוריק איז דער בעקאַנטער פּוילישער לויפער קאָסאַטשינסקי בעשולדיגט געוואָרען דורך דער שטאָקהאָלמער צייטונג „אידראָטס סבלאַדעט", אַז ס׳זענען פאַרהאַן דאָקומענטען וואָס בעווייזען, אַז קאָסאַטשינסקי האָט פאַר דינגע סטאַרטען פאַרלאַנגט פיל געלד, אַזוי אַז די אַמאַטאָרישקייט פון קאָסאַטשינסקי איז קוועסטיאָנירט געוואָרען, די גאַנצע אייראָפּעאישע פּרעסע האָט איבערגעדרוקט די דאָזיגע בעשולדיגונגען.

איצט האָט דער פּרעזעס פון פינלענדישען לייכט-אַטלעטישען פאַרבאַנד קעקאָנען אָפיציעל ערקלעהרט, אַז דער פינלענדישער פאַרבאַנד האָט נישט געזעהען און האָט נישט קיין שום בעווייזען וואָס זאָלען קענען בעשולדיגען קאָסאַטשינסקין אין פּראָפעסיאָנאַליזם.

זיג פון קאָסאַטשינסקי און פּרל. ווייס

אויף דער גרויסער לייכטאַטלעטישער אימפּרעזע אין פּראַג

שבת איז אין טשעכיש-פּראַג פאָרגעקומען די ערעפענונג פון די אינטערנאַציאָנאַלע לייכט-אַטלעטישע פאַרמעסטונגען וואָס זענען בעקאַנט אונטער׳ן נאָמען „מאַסאַריקאָווע היי", צום סטאַרט האָבען זיך געשטעלט 500 טשעכישע און אויסלענדישע ספּאָרטלער פון פּוילען, פינלאַנד, אונגאַרן, שוועדען און דענעמאַרק.

די פּאָלאַקען האָבען שוין אין ערשטען טאָג אָפּגעהאַלטען אַ רייה זיגען: קאָסאַטשינסקי אין לויף אויף 5000 מעטער און פּרל. ווייס אין דיסק וואַרפען.

אין לויף אויף 110 מעטער איבער באַריערען האָט דער פּאָלאַק נאָוואָשעלסקי פאַרנומען דאָס דרייטע אָרט.

די בעוואונדערטע רעזולטאַטען זענען געווען פאָלגענדע: קויל וואַרפען — דאָודאַ (טשעכיען). הויךשפּרונג — רעסניקאַ (פינלאַנד) 1,85 מ. דיסק-וואַרפען — פּרל. ווייס 41,67 (2 בודאָוואַ (טשעכיען) 33,14 מ. 3) פּרל. וואַלאַשעוויטש (פּוילען) 32,46 מ.

אין לייכט-לויף אויף 5000 מעטער האָט געוואונען קאָסאַטשינסקי (פּוילען) אין 15,07,8 פאַר פּעטערסאָן (שוועדען) 15,16,4 און קעללען (אונגאַרן) 15,22,2.

אין לויף אויף 1500 מעטער האָט געזיגט שאַוואַ אין 4,05,4, אין לויף אויף 110 מעטער איבער באַריערען לאַנגמייער 15,2 סעק.

לייכט-אַטלעטישע קלוב-פאַרמעסטונגען פון לאָדזער „הכח"

נעכטען זענען פאָרגעקומען די לייכט-אַטלעטישע קלוב-פאַרמעסטונגען פון לאָדזער „הכח" אין דריי-קאַמף און 5 קאַמף. די רעזולטאַטען זענען געווען פאָלגענדע:

דריי-קאַמף

מיידלעך-גרופּע: 1) פּרל. ראָזמאַרין 32 פּונקטען; 2) פּרל. פרידמאַן 22 פּונקטען.

פרויען-גרופּע: פּרל. רוס 64 פּונקטען, פּרל. שטיין 32 פּונקטען.

יוניאָרען ביז 16 יאָהר: יאַראַכאָווסקי 61 פּונקטען, פרינץ 57 פּונקטען.

פינף-קאַמף

יוניאָרען ביז 18 יאָהר: 1) ראָזענצווייג 1651 פּונקטען; 2) וואָלפאָוויטש 1463 פּונקטען.

מענער: לאָופער 2063 פּונקטען, פאַסירמאַן 1899 פּונקטען.

נייע פערוואַלטונג אין „טייפון"

אין ספּאָרט-פעראיין „טייפון" איז געוועהלט געוואָרען פאָלגענדע נייע פערוואַלטונג: פּרעזעס — ווייסקאָפּ, וויצע-פּרעזעס — פרידמאַן, סעקרעטאַר — פריימאַן, קאַסיר — עפּשטיין, פערוואַלטונגסמיטגלידער: שלאָסבייטעל, געפנער, פיינשניידער. קאַנדידאַטען: עפּשטיין, ליפּסקי און ווינניקאַמיען. רעווידיר-קאָמיסיע: ליבערמאַן, פּרושינאָווסקי און פיליפּאָוויטש, חברים-געריכט: דרייהאָרן, שאַך און אַבוואַלד.

יובילעאום-טורניר פון לעמבערגער „חשמונאי"

צוליב דעם 25-יעהריגען יובילעאום פון לעמבערגער חשמונאי איז פאָרגעקומען דער פוסבאַל-טורניר מיט׳ן אָנטייל פון טשערנאָוויצער מכבי, פּאָגאָן, טשאַרני און חשמונאי (לעמבערג. די רעזולטאַטען זענען פאָלגענדע:

פּאָגאָן - מכבי (טשערנאָוויץ 2:2

טשאַרני — חשמונאי 1:2

בריף אין רעדאַקציע

דער יודישער מאָטאָציקליסטען-קלוב האָט אונז צוגעשיקט פאָלגענדען בריף:

די פערוואַלטונג דאַנקט הערציג דער רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" פאַר דער מתנה, וואָס איז דורך דער רעדאַקציע געגעבען געוואָרען אויף דעם אַלפּוילישען מאָטאָציקליסטען-רייד, וואָס איז דורך אונז אָרגאַניזירט געוואָרען דעם 14-טען מאַי. די מתנה פון „נייעם פאָלקסבלאַט" האָט בעקומען דער בעסטער יודישער פאָהרער אויפ׳ן רייד אונזער מיטגליד ה׳ לעסמאַן.

אימפּאָזאַנטער ספּאָרט יום-טוב פון יודישע אַרבייטער

טויזענדער אַרבייטער ספּאָרטלער זיך בעטייליגט אין שטערן-צוזאַמענפּליה אין וואַרשע

(אַ) דעם 31 מאַי און 1 יוני איז אין וואַרשע פאָרגעקומען אַ פּרעכטיגע ספּאָרט-מאַניפעסטאַציע. די שטערן-צענטראַלע אין פּוילען האָט איינגעאָרדענט אַ צוזאַמענפליה. דער צוזאַמענפאָהר האָט איבערשטיגען אַלע ערוואַרטונגען. עס זענען געווען נאָמענטליך געמאָלדען אַרום 6000 אָנטיילנעהמער פון 100 שטעט. הארט פאַר׳ן צוזאַמענפליה איז אָבער בעקאַנט געוואָרען, אַז אין פיל שטעט זענען די באַהן-הנחות צוריקגעצויגען געוואָרען. דאָך האָבען די ספּאָרטלער פון די שטעט בעשלאָסען, טראָץ אַלע שוועריגקייטען, זיך צו בעטייליגען אין צוזאַמענפליה. הונדערטער ספּאָרטלער זענען געקומען מיט אויטאָבוסען, ראַווערען. פיל אַרבייטער-ספּאָרטלער, ווילענדיג בייוואוינען דעם גרויסען אַרבייטער-ספּאָרט-יום-טוב, זענען געקומען קיין וואַרשע צופוס.

פון לאָדז אַליין איז אַרויסגעפאָהרען העכער 600 פּערזאָן מיט׳ן שטערן-אָרקעסטער בראש.

די דערעפענונג האָט געזאָלט פאָרקומען דעם ערשטען טאָג פריה, צוליב דעם אָבער, וואָס פיל שטעט האָבען, צוליב די הנחות-שוועריגקייטען, נישט בעוויזען צו קומען צו דער צייט, איז די פייערליכע דערעפענונג אָפּגעלייגט געוואָרען אויף דאָנערשטאָג פריה. מיטוואָך אַ גאַנצען טאָג זענען אויפ׳ן ספּאָרט-פּלאַץ פון „סקראַ" פאָרגעקומען ספּאָרט-פערמעסטונגען פון אַלע קאָנקורענצען אין וועלכע ס׳האָבען זיך בעטייליגט טויזענטער אַרבייטער-ספּאָרטלער און בעוויזען די דערגרייכונגען אין דער פיזישער אויפלעבונג. בעת די ספּאָרטשפּילען איז אויפ׳ן פּלאַץ אַנוועזענד געווען קרוב 10,000 מענשען, וועלכע האָבען וואַרעם אויפגענומען די אַרבייטער-ספּאָרטלער.

צום סוף פון ערשטען טאָג זענען פאָרגעקומען פערמעסטונגען אין פוסבאַל און אין באָקס, צווישען די יודישע און פּוילישע אַרבייטער-רעפּרעזענטאַנצען. אין ביידע פעלען האָבען געזיגט די שטערנאָוועצעס.

צומאָרגענס, ד. ה. דאָנערשטאָג, 9 פריה זענען זיך ווידער די ספּאָרטלייט און אַ גרויס פּובליקום ווידער צוזאַמענגעקומען אויפ׳ן ספּאָרטפּלאַץ. דאָ איז פאָרגעקומען די פייערליכע רעדעס. די פעסט-רעדע האָט געהאַלטען דער פאָרזיצער פון דער שטערן-צענטראַלע ראַטמאַן י. לעוו. עס האָט אויך גערעדט צו די ספּאָרטלער דער בעקאַנטער אַרבייטער-טוער זרבבל און ס׳האָט זיך פאַרמירט דער צוג.

דער צוג איז אין אַ מוסטערהאַפטער אָרדנונג בעגאַנגען איבער די וואַרשעווער יודישע גאַסען און געמאַכט אַ גרויסען רושם.

נאָכמיטאָג זענען ווידער פאָרגעקומען מאַסען ספּאָרט-שפּילען.

אַ ספּעציעלען איינדרוק האָבען געמאַכט די מאַסען איבונגען און גימנאַסטיק.

אין אָוונט איז אָרגאַניזירט געוואָרען אַ באַנקעט-צוג. די ריזיגע מאַסע פון טויזענטער אַרבייטער-ספּאָרטלער איז אַוועק אין טעאַטער „נאָוואָשטשי", וואו ס׳איז פאָרגעקומען אַ פייערליכע אַקאַדעמיע. עס האָבען גערעדט ראַטמאַן לעוו, דער פּיאָנער אויפ׳ן געביט פון אַרבייטער-ספּאָרט נ. טיטעלמאַן, פאָרשטעהער פון פאַרבאַנד פון אַרבייטער-ספּאָרט-געזעלשאַפטען אין פּוילען ד״ר יעזשי מיכאַלאָוויטש און אַנדערע. דער צוזאַמענפליה איז ביי אַ געהויבענער שטימונג געשלאָסען געוואָרען.

דער צוזאַמענפליה פון אַרבייטער-ספּאָרטלער פון די שטערן-קלובען איז אַדורך אימפּאָזאַנט און בעוויזען די דערגרייכונגען פון די אַרבייטער אויפ׳ן ספּאָרט-געביט

דער צוזאַמענפליה האָט געהאַט דעם שטעמפעל פון דער פועלי-ציון-ריכטונג, צו וועלכע די שטערן-קלובען זענען נאָהענט.

מייסטערשאַפט פון „א" - קלאַס אין לאָדז

ל.ט.ס.ג. — הכח 1:3

היינטיגע וואָך האָבען זיך אָנגעהויבען די לאָדזער מייסטערשאַפטען פון „א"-קלאַס אין דער צווייטער רונדע.

דער אַלטער מייסטער ל.ט.ס.ג. האָט גליקליך אָנגעהויבען די צווייטע רונדע. צום מעטש מיט „הכח" האָט „ל.ט.סג." מאָבילוזירט אַלע זיינע כחות. זיי האָבען אַראָפּגעבראַכט אַלע זייערע מיטגלידער, וועלכע געפינען זיך אין מיליטערדינסט, אַזוי האָט מען געזעהען דעם אויסגעצײכענטען פאָרנצמאַן, די אַלע דערגענצונגען האָבען געפיהרט דערצו, אַז ל.ט.ס.ג. האָט געשפּילט אָהן אַ׳ערך בעסער ווי אין דער ערשטער רונדע.

אויסגעצייכענט איז געווען דאָס פערטיידיגונגס-דריטעל פון „ל.ט.ס.ג." לאָס, סאָקאָלאָווסקי און מיקאַליטשיק.

„הכח" האָט געשפּילט אָהן קאַהאַנען און דאָס האָט זיך שטאַרק אָפּגעשלאָגען אויף דער גאַנצער מאַנשאַפט. דער אַנגריף האָט געשפּילט שוואַכער ווי נאָרמאַל. די פערטיידיגונג פון „הכח" וועלכע ד׳האָט אַגב נישט שלעכט געשפּילט, האָט אָבער פערשולדיגט די ערשטע 2 גאָל׳ען. ראַפּאַפּאָרט האָט געשפּילט אָהן פאַרוואורף. דאָס שפּילען איז געווען גענוג אינטערעסאַנט. געשטערט האָט אָבער... דער שידסריכטער, וועלכער האָט מיט זיינע ענטשיידונגען נאָר אויפגערעגט די שפּילער און דאָס פּובליקום. ביז דער פּויזע האָט ל.ט.ס.ג. די איבערמאַכט און דערגרייכט 2 גאָלען דורך טריבען, נאָך דער הפסקה איז דאָס שפּילען כמעט אַ גלייכעס, די ל.ט.ס.ג. קען זיך נישט אָפּגעוואוינען פון איהר ברוטאַלען שפּילען און ס׳דראָהט אַ געפאַהר די יודישע שפּילער. „הכח" דערגרייכט דעם גאָל פון אַ פריישטויס. עטליכע מינוט פאַר׳ן סוף פערגרעסערט ל.ט.ס.ג. דעם רעזולטאַט ביז 1:3.

טוריסטען — ווימאַ 0:5

... פעל פון דער פועלי-ציון-ריכטונג, צו וועלכע די שטערן-קלובען זענען נאָהענט.

הגם „ווימאַ" איז געוואָרען שטאַרק אָפּגעשוואַכט צוליב דער דיסקוואַליפיקאַציע פון עטליכע שפּילער אַלס שטראָף פאַר אַרויסרופען אַ וואַ-טורעס אויפ׳ן מעטש מיט הכח, האָט מען זיך דאָך נישט געקענט ריכטען, אַז די וועט ליידען אַזאַ גרויסע מפּלה פון די טוריסטען. פון דער אַנדערער זייט מוז מען אָבער מודה זיין, אַז הגם די טוריסטען האָבען נישט געשפּילט אין פולען צוזאַמענשטעל האָבען זיי דאָך דעמאָנסטרירט אַ הערליכען קאָמבינאַציע-שפּיל, „ווימאַ" דאַגעגען האָט געשפּילט זעהר כאַאָטיש און פּלאַנלאָז.

ריכטער — ה׳ שטעמפּיען.

ווידזעוו — וו. ק. ס. 0:1

אַן איבעראַשונג איז געווען דער זיג פון ווידזעוו איבער דעם לאָדזער פריהלינגס-מייסטער וו. ק. ס. בלייבט אָבער נאָך אַלץ אויפ׳ן צ׳שטען אָרט אין דער טאַבעלע.

מייסטערשאַפט אין נעץ-באַל פון לאָדזער קרייז

די מייסטערשאַפט אין נעץ-באַל פאַר מענער פון לאָדזער קרייז האָט דערגרייכט, אימקאַ נאָך אַ זיג איבער ל.ק.ס. די פרויען-מייסטערשאַפט האָט דערגרייכט וו.ק.ס.

אימקאַ און וויקום וועלען אָנטיילנעהמען אין די פּוילישע מייסטערשאַפטען, וועלכע וועלען פאָרקומען דעם 10. און 11. יוני אין כּוֹרן.

אינטערנאַציאָנאַלער קאָנגרעס פון דער ספּאָרט-פּרעסע אין וואַרשע

שבת איז אין וואַרשע פאָרגעקומען דער 4-טער אינטערנאַציאָנאַלער קאָנגרעס פון דער ספּאָרט-פּרעסע אין פּרעזידיום האָט זיך געפינען דער פּרעזעס פון אינטערנאַציאָנאַלען פעראיין פון ספּאָרט-זשורנאַליסטען וויקטאָר בוען, פּולק. קיליגסקי, פּולק. גלאַבּיש, פאָרשטעהער פון אויסערן־מיניסטעריום פּשעטימצקי און ד״ר מיעלען דער פּרעזעס פון פּוילישען פעראיין פון ספּאָרט - זשורנאַליסטען.

דעם צוזאַמענפאָהר האָט אין נאָמען פון דער פּוילישער רעגירונג געעפענט פּולק. קיליגסקי און איבערגעגעבען דעם פאָרזיץ ה׳ בוען, וועלכער האָט געהאַלטען אַ גרויסע רעדע אין דער פראַנצויזישער שפּראַך, לכבוד פּוילען. נאָך די בעגריסונגען און אַרויסשיקען בעגריסונגס-טעלעגראַמען דעם מלוכה - פּרעזידענט און דעם מאַרשאַל-פּילסודסקי איז דער צוזאַמענפאָהר צוגעטרעטען צו די בעגריסונגען די פאָרשטעהער פון די בעוואונדערע מלוכות: פּוילען, בעלגיען, פראַנקרייך, האָלאַנד, לוקסענבורג האָבען אָפּגעגעבען אַ בעריכט פון דער טעטיגקייט פון זייערע פעראיינען, דאַן איז אַרומגערעדט געוואָרען די פראַגע וועגען פערזיכערען אַלע ספּאָרט-זשורנאַליסטען איינטרעטס-קאַרטען אויף דער אָלימפּיאַדע און וועגען פערבונדען אַנגעגען קאָנטאַקט צווישען די פעראיינען פון די בעוואונדערע מלוכות.

גרויסען פון דער הויפּט-שטאָט

א ביסעל יודישע געשעהענישען

פון אונזער וואַרשעווער קאָרעספּאָנדענט

מ. עלבוים

דאָס פּוילישע פּאָליטישע לעבען פּראַוועט איצט, נאָך פאַר דער אָפיציעלער אורלויב-צייט — אורלויב.

נישטאָ קיין שום פּאָליטישע געשעהענישען אין פּוילען, אַלץ איז איצט געווענדעט צו מערב: צו גענף, צו בערלין, צו דאַנציג. אַ פּאָעט וואָלט זיך דיכער איצט אויסגעדריקט, אַז „עס איז בין-השמשות און מ ע ר ב איז טאַקע אויף דער טאָג-אָרדנונג“...

טאָ לאָמיר אייך דערצעהלען אַביסעל נייעס פון וואַרשאַ, פון דער הויפּט-שטאָט, אַזוי — אָהן פּאָליטיק.

א נחת אין אַנ'עת-צרה...

קיין וואַרשאַ קומען ווייטער כסדר אָן פּליטים פון דייטשלאַנד. עס קומען יודען, פּוילישע בירגער, און עס קומען אַפילו נישט-פּוילישע בירגער. פּוילען, איז דאָס נאָהענטסטע לאַנד פון דייטשלאַנד און, אין'ם איצטיגען מאָמענט, אויך דאָס גאַסטפריינדליכסטע לאַנד. ביי דער גרעניץ מאַכט מען נישט קיין שוועריגקייטען, קומען טאַקע יודען אַהער זוכען אַן אָרט, וואו צו קענען רוהיג דורכגעהן די באַס.

איצט קומט מען שוין אויך פון דאַנציג.

און אין וואַרשאַ אַרבייט זעהר ענערגיש דער פעראייניגטער קאָמיטעט צו העלפען די אַנטלאָפענע פון היטלער-לאַנד. אין דער איצטיגער שווערערער, ביטערער צייט, האָט שוין דער פעראייניגטער קאָמיטעט צו העלפען די דייטשע פּליטים בעוויזען צונויפצוזאַמלען אַ גאַנץ היפּשע סומע, מיט וועלכער עס לאָזט זיך שוין עפּעס-וואָס אויפטון, איבערדעבען פאַמיליעס, צושטייער-געבען עמיצען אויף אָנצוהויבען האַנדלען, אָדער גאָר אויף ערגיץ-וואו ווייטער אַוועקצופאָהרען.

קוים עטליכע וואָכען דויערט די זאַמעל-אַקציע און דער קאָמיטעט האָט שוין בעוויזען צו פערמאָגען איבער פופציג טויזענד זלאָטיס. פון די קלענסטע שטעטעלעך, פון די פערוואָרפענסטע ווינקעלעך פון פּוילען קומען אָן גרעסערע און קלענערע געלד-סומעס צום פעראייניגטען קאָמיטעט.

און אָט איז די טעג געשעהן אַזאַ פאַל: צום קאָמיטעט צו העלפען די דייטשע פּליטים האָט זיך געווענדעט אַ גרופּע קריסטען, פּאָלאַקען, וועלכע זענען אַנטלאָפען פון דייטשלאַנד, ווייל די האָבען דאָרט פערלוירען די אַרבייטס-פּלעצער.

די דאָזיגע פּאָלאַקען האָבען ערקלערט, אַז זיי האָבען זיך געווענדעט נאָך הילף צום אַרבייטס-פערמיטלונגס-אַמט, האָט מען זיי בעהאַנדעלט צוגלייך מיט אַלע אַרבייטסלאָזע; מען האָט די נישט אָבערקענט אַלס ספּעציעלע געליטענע. „מיר זענען אָבער קרבנות פון היטלער-רעזשים און מיר ווילען איהר זאָלט אונז העלפען צוגלייך מיט אייערע יודישע געליטענע“ — האָבען די פּאָלאַקען געטענה'ט.

פאַר דעם פעראייניגטען קאָמיטעט איז דער ענין געווען נישט לייכט צו ערלעדיגען. די פּאָלאַקען האָבען אָבער בעקומען אַ געוויסע געלד-שטיצע. און זעהר ריכטיג: קרבנות פון ראַסען-האַס קאָנען דאָך נישט אָנווענדען קיין ראַסען-אונטערשיידען... נאָך גוט, וואָס די פּאָלאַקען פון דייטשלאַנד האָבען נישט פערלאַנגט קיין.... סערטיפיקאַטען אויף צו פאָהרען קיין ארץ-ישראל....

בלוט אויף דער אַרבייטער-גאַס

דאָס יודישע וואַרשאַ האָט מיט עטליכע טעג צוריק אָפּגעהילכט פון רעוואָלווער-שאָסען. עס האָבען געשאָסען אַרבייטער צו אַרבייטער און עס זענען געפאַלען קרבנות.

אין לאָדז ווייסט מען ווייניג דערפון; אין לאָדז זענען אָט די מעטאָדען פון קאַמף ווייניג בעקאַנט. אין וואַרשאַ ווערען די רעוואָלווער-מעטאָדען אין'ם קאַמף אויף דער אַרבייטער-גאַס זעהר אָפט אָנגעווענדעט.

עס זענען פאָרגעקומען וואַהלען אין דעם יודישען האַנדעלס-אָנגעשטעלטען-פעראיין, וואָס געפינט זיך אונטער דער השפּעה פון „בונד“. אַ לינקע גרופּע האָט זיך געאיילט צו דער מאַכט און נישט דערגרייכט. האָט זי זיך אַריבער-געטראָגען דער קאַמף אויף דער גאַס.

זענען עטליכע האַנדעלס-אָנגעשטעלטע, בונדיסטען, בעפאַלען געוואָרען אין מיטען טאָג; נעהמען די האַלעס, וואו עס זיצט דער יודישער קליין-האַנדעל. דער סעקרעטאַר פון דער פרוכטען-סעקציע ביים בונדישען האַנדעלס-אָנגעשטעלטען - פעראיין מאַניעק שייגאָוויטש, אַ 22-יעהריגער יונגערמאַן, אַ טאַטע פון אַ קליין קינד, איז געפאַלען פון רעוואָלווער-קוילען; אַ צווייטער האַנדעלס-אָנגעשטעלטער, סאָלניק, ראַנגלט זיך מיט'ן טויט.

אויף דער אַרבייטער-גאַס איז דעריבער איצט אַן אָנגעגליהטע אַטמאָספערע, די געמיטער זענען צורייצט.

און... א יום-טוב אויף דער אַרבייטער-גאַס

דאַרף מען טאַקע אויך דערצעהלען וועגען אַ שטיקעל יום-טוב אויף דער יודישער אַרבייטער-גאַס אין וואַרשאַ: דער לאַנד-צוזאַמענפליה פון די פּועלי-ציוניסטישע „שטערן“-קלובען.

עס האָט געדאַרפט זיין זעהר אימפּאָזאַנט, אָבער עס איז געווען בלויז אימפּאָזאַנט, געמישט מיט שטערונגען פון דרויסען.

די אָרגאַניזאַטאָרען פון דעם „שטערן“-צוזאַמענפליה האָבען זיך מיט וואָכען פריהער בעמיהט ביי דער מאַכט וועגען בעקומען באַהן-הנחות פאַר די, וואָס פאָהרען צום און פון צוזאַמענפליה אין וואַרשאַ. מען האָט צוגעזאָגט, אַלץ איז שוין געווען ערלעדיגט. ווארום דאָס בעקומען באַהן-הנחות איז דאָך היינט נישט פון די נייעסטע: אויף דעם קלענסטען יומא-דפגרא געהען און קומען היינט בילגע צוגען. טאָ, פאַרוואָס זאָל פון אַזאַ הנחה נישט געניסען אַ צוזאַמענפליה פון ספּאָרטלער?

געענדיגט האָט זיך אָבער אַזוי, אַז — קיין באַהן-הנחות זענען נישט אומעטום געגעבען געוואָרען. די צוזאַמענפליה-פייערונגען האָבען געזאָלט דויערן ביידע טעג שבועות, אָבער מען האָט אָפּגעלעגט אויפ'ן צווייטען טאָג, מען האָט זיך נאָך אַלץ בעמיהט, אָבער אָהן ערפאָלג. אַ שטן האָט זיך געשטעלט אין מיטען. פון 107 שטעט, פון וואַנען די „שטערניסטען“ האָבען געזאָלט קומען, האָבען זיך בלויז בעטייליגט 60—70 שטעט. פון 15.000 ספּאָרטלער, אויף וועלכע מען האָט זיך גערעכנט, זענען בלויז געקומען אַ 4-5 טויזענד.

אָבער ניש'קשה: „שטערן“ האָט זיך אויף די וואַרשאַווער גאַסען שיין פּרעזענטירט. דער פאַקעל-צוג, די ספּאָרט-פאָרשטעלונגען, די אַקאַדעמיע אין „נאָוואָשטשי“ — אַלץ האָט געמאַכט דעם בעסטען איינדרוק, און די לאָדזשער פּועלי-ציון-טוער: זאַלענדערסקי, סטאָלאַרסקי, שאַפּירא, ציטרינאָווסקי, האָבען זיך, אין די בלויע בלוזעס מיט די רויטע קראַוואַטען, גאַנץ גוט געפיהלט אויף די וואַרשאַווער גאַסען....

צי ווערט חרוב די ליטעראַרישע „בורע“?

אין וואַרשאַווער ליטעראַטען - פעראיין אויף טלאָמאַצקע 13 טומלט זיך זינט אייניגע וואָכען. אין דער אייביג-רוהיגער ליטעראַרישער „קיבעצאַרניע“ האָבען זיך לעצטענס אויסגעבילדעט פּאַרטייען און גרופּען און — אַלע ווילען קומען צו דער מאַכט. עס זענען אונטערגעוואַקסען יונגע, וואָס האָבען נישט מעהר דערפון, אַז בלויז אויס דרך-ארץ צו די אַלטע דאַרף מען זיי לאָזען שטעהן ביים רודער; און, פערקעהרט, פאַרהאַן אַלטע, וואָס ווילען פערדעקן זייער אַלטקייט מיט.... יונגע פּראָגראַמען און זיי, די אַלטע, האָבען זיך פעראייניגט מיט די יונגע אין קאַמף פאַר מאַכט אין דעם „ליטעראַרישען פּאַרלאַמענט“ אויף טלאָמאַצקע 13.

דער פעראיין אויף טלאָמאַצקע 13 איז שוין נישט לאַנג צוריק געווען, לויט זיין נאָמען, אַ „פעראיין פון יודישע ליטעראַטען און זשורנאַליסטען“. האָבען אָבער אין דער צייט פון דער „פּראָספּעריטי“, פונ'ם וואוילשטאַנד אין דער יודישער פּרעסע, אַלע ליטעראַטען, פּאָעטען און קריטיקער, זיך גענומען צו דער זשורנאַליסטיק און פון די פּאָעטען זענען געוואָרען גוטע רעפּאָרטערען; פון די ליטעראַטור-קריטיקער — טעאַטער-רעצענזענטען און פון די נאָוועליסטען — שרייבער פון די סענסאַציע-ראָמאַנען... און אין ליטעראַטען-פעראיין איז געוואָרען אַלץ ווייניגער ליטעראַטען און אַלץ מעהר זשורנאַליסטען.

דערווייל האָבען די זשורנאַליסטען געשאַפען דעם זשורנאַליסטען-סינדיקאַט. איז דער ליטעראַטען-פעראיין געוואָרען דאָס „ווייב“ און דער סינדיקאַט — די „געליבטע“ און ווי דער שטייגער איז, האָט מען דאָס ווייב אַלץ מעהר פעראַכטעט אויפ'ן חשבון פון דער געליבטער; איבריגענס, איז טאַקע די „געליבטע“ יונגער, שענער, האָט אַ שייכות מיט דער גוי'אישער וועלט און גיט מעהר פּריווילעגיעס.

אַט אויף דעם באָדען זענען, אייגענטליך, ענטשטאַנען די רייבונגען צווישען די נאָך-געבליבענע ליטעראַטען און שוין - געוואָרענע זשורנאַליסטען ווייל, אדרבא, גיט אַ שאָקעל יעדען וואַרשאַווער יודישער רעפּאָרטער, טעלעגראַמען-איבערזעצער, אָדער קאָררעקטאָר — האָט ער, ערגיץ-וואו, ליגען בעהאַלטען עטליכע לידער, נאָוועלען אָדער אַ דראַמע... היינט אימפּאָנירט איהם אָבער די „געליבטע“, די זשורנאַליסטיק, ווייל — זי ברענגט פּרנסה...

און עס דויערט דער קאַמף אין דעם וואַרשאַווער יודיש-ליטעראַרישען וועלטעל. עס קומען פאַר פערזאַמלונגען, מיט וואַהלען, פּראָפּאָרציאָנעלע וואַהלען; דאַן ווידער פערזאַמלונגען צו אַנולירען די וואַהלען; מען פאָדערט צו רעאָרגאַניזירען דעם פעראיין, אַנדערע פאָדערען צו ליקווידירען דעם פעראיין אויף טלאָמאַצקע 13, און ווייזען אָן אויף לאָדז, אויף דעם לאָדזער זשורנאַליסטען-סינדיקאַט, וועלכער האָט אַ שיינעם לאָקאַל אָהן ליטעראַטען.

בקיצור: עס איז אַ שאַר, אָבער עס איז, ליידער, אַ פאַקט: דער וואַרשאַווער יודישער ליטעראַטען-פעראיין, די „בורע“ פון טלאָמאַצקע 13, שמדעסט מען האַלט ביי ליקווידירט ווערען.

דאס יודישע לעבען אין גדיניע

(פון אונזער קאָרעספּאָנדענט)

אויף דער פעראָרדנונג פון אינערן-מיניסטער, איז אויפ'ן 28-טען פ. מ. בעשטימט געוואָרען די קהלה-וואַהלען אין קאַרטוזי, צו וועלכער ס'געהערען 5 קרייז-שטעט דערונטער אויך גדיניע.

אַ טייל מיטגלידער פון דער ביז-איצטיגער צייט-ווייליגער קהלה-פערוואַלטונג מיט'ן פּרעזעס ה' פּריש בראש, פּאַראויסזעהענדיג, אַז זיי וועלען פערלירען די מאַנדאַטען, האָבען געשאַפען אַ וואַהל-קאָמיסיע אויסשליסליך פון די ביז-איצטיגע פערוואַלטונגס-מיטגלידער, און די דאָזיגע קאָמיסיע האָט זיך פערשטענדיגט מיט דער אָפּאָזיציע בכדי צוזאַמענצושטעלען אַ געמיינזאַמע פערשטענדיגונגס - ליסטע.

די אָפּאָזיציע האָט מסכים געווען, נאָר מיט אַ בעדינג — אָהן דעם ביז-איצטיגען פּרעזעס ה' פּריש.

די וואַהלען זענען אָבער נישט פאָרגעקומען צו ליב דעם, וואָס פון איין זייט איז אויפגעשטעלט געוואָרען אַנ'איינהייטליכע ליסטע, און צו דער מאַכט אין קאַרטוזי איז צוגעשיקט געוואָרען אַ צווייטע ליסטע אונטערגעשריבען פון קהלה-סעקרעטאַר, ה' פּריש'ס זוהן, אויף וועלכער די אָפּאָזיציע-קאַנדידאַטען האָבען נישט פיגורירט. אַ חוץ דעם זענען פעסטגעשטעלט געוואָרען נאָך אַ גאַנצע רייהע וואַהל-מיסבּרויכען.

געגען דעם איז די אָפּאָזיציע מיט'ן וויצע-פּרעזעס ה' ווינשטאָק אַרויסגעטרעטען מיט אַ שאַרפען פּראָטעסט צום קאַטוזער סטאַראָסטע, וועלכער האָט גלייך אַרויסגעפאָדערט פון דער הויפּט וואַהל-קאָמיסיע די אַקטען און פּרעזידענט מבטל צו מאַכען די וואַהלען פון אַלע פינף קרייזען, וועלכע בילדען איין קהלה.

* * *

דאָס יודישע געזעלשאַפטליכע לעבען מאַכט שריט פאָראויס. אַזוי למשל, איז דאָ געגרינדעט געוואָרען די ערשטע יודישע אָרגאַניזאַציע — רעוויזיאָניסטען, וועלכע צעהלט 20 מיטגלידער, אין די נאָהענטסטע טעג ווערט געגרינדעט אַן אָפּטיילונג פון „ברית טרומפּלדור“. אין גדיניע ווערט הייאָהר צום ערשטען מאָל פאָרקומען וואַהלען צום ציוניסטישען קאָנגרעס. די מאַכט בעציהט זיך מיט גרויס סימפּאַטיע צו דער ענטוויקלונג פון יודישען געזעלשאַפטליכען לעבען אין גדיניער קאַנט.

צוליב דער גרויסער פעראינטערעסירונג מיט גדיניע, איז לויט דער איניציאַטיוו פון דער מאַכט געגרינדעט געוואָרען אַ ספּעציעלע אָפּטיילונג פאַר יודישע טוריסטיק. די אָפּטיילונג האָט די אויפגאַבע, צוצוציהען קיין גדיניע, נישט נאָר יודישע אויספלוגען, נאָר אויך לעטניקעס. פאַר גרעסערע אויספלוגען זענען איינגעאָרדנעט געוואָרען ספּעציעלע נאַסטלעגערס און אַ שטרענג כשר'ע קוך.

די איניציאַטיוו פון דער מאַכט אין דער ריכטונג דאַרף אויפגענומען ווערען מיט דער גרעסטער סימפּאַטיע פון דער יודישער געזעלשאַפטליכקייט אין פּוילען.

די יודישע קהלה אין גדיניע וואַקסט פון טאָג צו טאָג. לעצטענס האָט זיך דאָ בעזעצט ד"ר מענאַשקע פון קראָקאָ, אַ בעקאַנטער טוער פון דער „התאַחדות“-אָרגאַניזאַציע — דאָס איז דער ערשטער יודישער אַדוואָקאַט אין גדיניע.

„Des“

א לעבען אין שטורם

זכרונות פון בעריהמטען יודיש-רוסישען רעוואָלוציאָנער

(17

וולאַדימיר יאָכעלסאָן

באַלד נאָכדעם ווי די רוסישע רעוואָלוציאָנער האָבען געטויט דעם צאַר אַלעקסאַנדער דעם צווייטען, דעם 1-טען מערץ פון יאָהר 1881, און די צאַרישע רעגירונג האָט שטאַרקער ווי ווען עס איז פריהער גענומען בושעווען אין לאַנד און האָט איינעם נאָכ'ן אַנדערען אַרעסטירט די פיהרער און טוער פון דער רעוואָלוציאָנערער פּאַרטיי „נאַראָדנאַיאַ וואָליאַ“, האָב איך געמוזט פערלאָזען רוסלאַנד.

די בעריהמטע פּאַרטיי „נאַראָדנאַיאַ וואָליאַ“ (דער ווילען פון פאָלק) האָט זיך געגרינדעט אין יאָהר 1879, באַלד נאָכדעם ווי די רוסישע סאָציאַליסטען האָבען איינגעזעהן, אַז כל זמן מען וועט נישט צווינגען די צאַרישע רעגירונג צו געבען דעם לאַנד אַ קאָנסטיטוציע, פּאָליטישע פרייהייט און דעמאָקראַטישע רעכט, וועט מען אין רוסלאַנד נישט קאָנען פיהרען קיין שום אויפקלערונג צווישען פאָלק און קיין קאַמף פאַר סאָציאַליזם. די פיהרער פון דער „נאַראָדנאַיאַ וואָליאַ“ האָבען זיך מעהר פון אַלץ אָפּגעגעבען מיט טעראָריסטישע אַקטען אויפ'ן צאַר און זיינע טשינאָווניקעס. מען האָט גערעכענט מיט דעם אַנצוהאַרפּען אַנ'אימה אויף דער מעכטיגער צאַרישער רעגירונג און זי צווינגען נאָכצוגעבען.

עטליכע יאָהר איז אָנגעגאַנגען דער העלדישער קאַמף פון אַ הייפעל יונגע רוסישע אידעאַליסטען געגען דער שרעקליכער רוסישער רעגירונג, פאַר וועלכער די גאַנצע וועלט האָט געציטערט. מיט אַ סך פון די רעוואָלוציאָנער'ס אַטענטאַטען אויף דעם צאַרישען בעאַמטען און אויפ'ן צאַר אַליין האָט געקלונגען די גאַנצע וועלט. ענדליך אָבער האָט דער געגען-טעראָר פון דער צאַרישער רעגירונג צושמעטערט די פּאַרטיי „נאַראָדנאַיאַ וואָליאַ“ און אויף רוסלאַנד איז אָנגעקומען אַ צייט פון דער פינסטערסטער רעאַקציע, וואָס האָט אָנגעהאַלטען אַ פּאָר צעהנדליג יאָהר.

שפּעטער איז די רוסישע רעוואָלוציאָנערע בעוועגונג געוואָרען אַ מאַסען-בעוועגונג. נאָך דער פערלוירענער מלחמה מיט יאַפּאַן, און אונטער דעם דרוק פון דער רעוואָלוציאָנערער בעוועגונג און פון בעגייטען טעראָר פון דער פּאַרטיי סאָציאַליסטען-רעוואָלוציאָנערען, וועלכע האָט איבערגענומען די רעוואָלוציאָנערע ירושה פון דער „נאַראָדנאַיאַ וואָליאַ“, האָט די צאַרישע רעגירונג אין יאָהר 1905 געגעבען אַ שטיקעל קאָנסטיטוציע, וואָס האָט אָבער זעהר ווייניג בעפריידיגט די געזעלשאַפט און די רוסישע פאָלקס-מאַסען.

דאָס איז געווען די צייט פון דער ערשטער רוסישער רעוואָלוציע. די רעוואָלוציע איז דורכגעפאַלען, און די צאַרישע רעגירונג האָט זיך אין די עטליכע יאָהר געפיהלט נאָך פעסטער, ווי ווען עס איז פריהער. ערשט אין צוועלף יאָהר אַרום, אין פעברואַר פון יאָהר 1917, נאָך די מפּלות אין דער וועלט-מלחמה און אַ שרעקליכער קאָרופּציע און אומפעהיגקייט אין די רייהען פון דער רעגירונג איז געקומען די צווייטע און זיגרייכע רוסישע רעוואָלוציע, וועלכע האָט די צאַרישע רעגירונג איינגעגאַנצען אָפּגעווישט פון דער ערד.

די צייט פון דער „נאַראָדנאַיאַ וואָליאַ“ און איהר געוואַגטען קאַמף געגען דער פינסטערער צאַרישער מאַכט איז געווען די העלדישסטע צייט אין דער גאַנצער געשיכטע פון רוסישען פאָלק, און דער קאַמף פון אַ הייפעל יונג'ע רוסישע אידעאַליסטען געגען דער צאַרישער זעלבסטהערשאַפט, וועט אויף אייביג בלייבען איינער פון די מערקווירדיגסטע קאַפּיטלען אין דער געשיכטע פון דער מענשהייט.

צוריק אין רוסלאַנד

אין יאָהר 1884, ווען די פּאַרטיי „נאַראָדנאַיאַ וואָליאַ“ איז געווען אינגאַנצען פערניכטעט פון דעם שרעקליכען צאַרישען טעראָר געגען די רעוואָלוציאָנערען, האָב איך בעשלאָסען זיך אומצוקעהרען קיין רוסלאַנד און פאָרזעצען מיין איבערגעריסענע רעוואָלוציאָנערע טעטיגקייט.

דער פרעמדער פּאַספּאָרט, אויף וועלכען איך בין געפאָהרען קיין רוסלאַנד, איז געווען אַ גוטער. איך האָב אָבער מורא געהאַט, אַז אין שטעטעל ווערזשבאַלאָוואָ, ביי דער רוסיש-פּרייסישער גרעניץ, וועט מען מיך אפשר דערקענען. האָב איך בעשלאָסען צו קומען אין אַ פּונקט צו נאָהנט פון ווערזשבאַלאָוואָ, איך האָב שוין פערגעסען דעם נאָמען פון יענעם שטעטעל אָדער דאָרף. דאָס איז געווען מיין גרויסער טעות.

אָנקומענדיג אַהין, האָב איך געוויזען מיין פּאַספּאָרט, וועלכער איז געווען אויפ'ן נאָמען פון אַ רוסישען אונטערטאַן, וואָס איז מיט אַ קורצער צייט פאַר דעם געשטאָרבען אין אויסלאַנד. אַלץ וואָלט אָפּגעגאַנגען גוט, ווען דעם אויפזעהער פון דער טאַמאָזשנע וואָלט נישט איינגעפאַלען צו לאָזען מיך אַרומזוכען.

מיינע קעשענעס זענען געווען פול מיט אויסלענדישע רעוואָלוציאָנערע שריפטען, וועלכע איך האָב געוואָלט אַריינשמוגלען קיין רוסלאַנד. מען האָט מיך באַלד אַרעסטירט. מען האָט מיך אַריינגעזעצט אין אַ בעזונדערען קליינעם הייזעל, וואָס איז בעשטאַנען פון צוויי צימערען. אין ערשטען צימער האָט מען אַוועקגעשטעלט אַ סאָלדאַט פון דער גרעניץ-וואַך, ער זאָל מיך היטען.

פון דעם פענסטער, וואָס איז אַרויסגעקומען צו דער גרעניץ, האָב איך אָנגעהויבען שטודירען די אַרומיגע געגענט. אַרום אַ פופציג טריט פון הויז איז געפלאָסען אַ קליין גרעניץ-טייכעל. איך האָב שטילינקערהייד געעפענט דעם פענסטער, בין אַרויסגעשפרונגען און האָב זיך געלאָזט לויפען צום טייכעל, אום זיך אַריבערצוכאַפּען קיין דייטשלאַנד.

עס פערשטעהט זיך, אַז דאָס איז געווען איינפאַכע משוגעת. איידער איך וואָלט בעוויזען צו דערלויפען ביז צום טייכעל, וואָלט מען מיך דערשאָסען. אָבער דאָ האָט זיך אַרויסגעוויזען נאָך אַ זאַך, וועלכע איך האָב גאָרנישט פאַראויסגעזעהן. די געגענט ביי די זייטען פון וועג איז געווען זעהר זומפּיג. איך בין געבליבען שטעקען ביז צו דער ברוסט אין זומפּ.

ווען די סאָלדאַטען פון דער וואַך האָבען מיך געכאַפּט, האָבען זיי זיך געוואָלט מיט מיר גוט אָפּרעכענען, אָבער דאָ איז אַרויסגעלאָפען דער אויפזעהער פון דער טאַמאָזשנע און האָט מיך געראַטעוועט פון זייערע הענט. ער האָט מיר באַלד געגעבען אַנדערע קליידער איבערצוטאָן, און ער האָט מיך אַוועקגעשיקט אין נאָהענטסטען שטעטעל, צוזאַמען מיט ראַפּאָרט וועגען דער געשעהעניש. מען האָט מיך געפיהרט אין אַ וועגעלע און ביי די זייטען זענען געריטען אויף פערד צוויי סאָלדאַטען פון דער גרעניץ-וואַך.

אין שטעטעל, וואו מיר זענען אָנגעקומען, איז געווען אַ סטאַנציע פון דער אייזענבאַהן. דאָרטען האָט מען מיך איבערגעגעבען צו די אָרטיגע זשאַנדאַרען. מען האָט מיך גענומען אויף אַ פערהער, און דער זשאַנדאַרען אָפיצער האָט מיך האַלב - ערנסט, האַלב-שפּאַסיג געפרעגט, פאַרוואָס איך האָב געמאַכט אַ פּרוּוו צו אַנטלויפען. אויף דער דאָזיגער פראַגע האָב איך נאָר געקאָנט ענטפערען מיט אַ שמייכעל.

(ווייטער קומט)

לעצטע 2 פארשטעלונגען אין „פילהארמאניע“

היינט 9.30 אָוועגד ווערט געשפּילט צו פּאָ-פּולערע פרייזען פון 50 גר. ביז 1.50 די שטאַרק אויסגענומענע פּיעסע „אַלץ פאַר קינדער“ מיט שמחה נאָטאַן בראש.

מאָרגען די לעצטע געזעגנונגס-פאָרשטעלונג.

נעכטיגע רינג-קאמפען

די נעכטיגע רינג-קאַמפען האָבען געגעבען פאָלגענדער רעזולטאַט: 1) ניעלסאָן האָט בעזיגט ווילאַכ'ן אין 4 מינוט. 2) דער קאַמף פּראָהאַסקאַ – טשאַיאַ האָט זיך געענדיגט מיט אַ זיג אין 14 מינוט פון טשאַיאַ. 3) דער קאַמף קראַוזער–קאַוואַן איז געבליבען אָהן רעזולטאַט. 4) גראַבאָווסקי האָט בעזיגט גראַמאָוו'ן אין דער 26-טער מינוט דורך אַ דאָפּעל-נעלסאָן. 5) ביעלעוויטש האָט בעזיגט גאַמאַלאַ'ן אין דער 16-טער מינוט.

היינט קעמפען

1) גאַמאַלאַ – ניעלסאָן, 2) גאַרקאַוויענקאָ–קוואַריאַני, 3) שטשערבינסקי – פּראָהאַסקאַ, 4) ביעלעוויטש – קראַיזער (רעוואַנש אויפ'ן פּערלאַנג פון ביעלעוויטש'ן) 5) גראַבאָווסקי – טשאַיאַ) דעצידירענד.

מאָרגען קומט צו פאָהרען קעמפען דער ליבלינג פון לאָדזער פּובליקום טעאָדאָר שטעקער.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעצ. פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7, טעל. 141-32.
נעהמט אָן פון 8–10 פריה, פון 12–2 נאַכמ. און פון 5–8 אָוועגד, זונטאָג פון 9-11 בייטאָג.

אינטערנאַציאָנאַלער לייכט-אַטלעטישער מעטש

פּויזען — בריסטעל 54:61

די בעלגישע לייכטאַטלעטישע מאַנשאַפט האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר אַ דורכשניטליכע. היינט קומט פאָר אין ווארשא דער לייכטאַטלעטישער מעטש צווישען דער רעפּרעזענטאַנץ פון בעלגיען און דער רעפּרעזענטאַנץ פון פּוילען. אין די פּערמצסטונגען נעהמט אויך אַנטייל דער בעריהמטער לויפער קוסאָטשינסקי.

יודען געדענקט!

היטלערישע באַנדעס פּייניגען אייערע ברידער אין דייטשלאַנד!
אייער געוועהר געגען זיי איז באָיקאָט אויף סחורות פון דייטשלאַנד!

מעלדונג

אַגודת „בני ציון“ לאדז, רזגאָווסקה 7.
היינט מאָנטאַג, דעם 5/6 נאָכמיטאָג וועט אין לאָקאַל פון „בני ציון“, רזגאָווסקא 7 ה' לאַוואָניק אַלכסנדר יאָעל, וואָס איז ערשט צוריקגעקומען פון ארץ ישראל, רעפערירען איבער דער איצטיגער לאַגע אין ארץ ישראל. 2982

Dr. Z. RAKOWSKI

ספּעציאַליסט פאַר
אוירען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקהייטען
11 ליסטאָפּאַד 9 (קאָנסטאַנטינער)
טעל. 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 11-1 און פון 2-3 נאָכמ.

היינט — גרויסע פּרעמיערע!

ARSENJUSZ LUPIN

(דזשענטעלמען-איינברעכער)

גרויסע סענסאַציאָנעלע סאַלאָן-דראַמע פון Leblanc אין די הויפּטראָלען:

JOHN i LIONEL BARRYMORE

אָנהייב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמ. שבת און זונטאָג 1 בייטאָג.
דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט און געקיהלט!
הנחה-בילעטען זענען גילטיג!

Z prawami Gimnazjów Państwowych

Gimnazjum Żeńskie Józefa Aba w Łodzi

oraz Szkoła Powszechna ZIELONA 10, tel. 122-12

איינשרייבונגען אין די גימנאַזיאַלע קלאַסען, ווי אויך אין דער פאָלקסשולע נעהמט אָן דער סעקרעטאַריאַט אין די לערן-שעה'ן. אין 1 קלאַס פון דער פאָלקסשולע ווערען אָנגענומען מעדלעך און יונגלעך פון 6 יאָר אָהן עקזאַמען. שכר-לימוד אין דער פאָלקסשולע איז פערקלענערט. 2804

מיט פולע רעכט פון רעגירונגס-גימנאַזיום

(קאַטעגאָריע A)

מעדכען-גימנאַזיום

און פּריוואַטע אַלגעמיינע שולע פון

מאַריע האַכשטיין

23 וואָלטשאַנסקא 23

דאָס איינשרייבען פון נייע שילערינס קומט פאָר טעגליך (חוץ שבת) פון 9 ביז 2 און פון 5 ביז 7.

כירורגישער קאַבינעט Dr. Szreiber

איז געוואָרען איבערגעטראָגען אויף
Narutowicza № 9
tel. 122-95.
אָפּעראַציעס, אַפּאַטרונקעס, הערניען ושילעקעס או"ח
הייל-אַנשטאַלט-פּרייזען.

Dr. S. KANTOR

ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעהמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און 4 – 9 אָוועגד.
זונטאָג און יום-טוב פון 8—2 נאָכמ.

Dr. med. HALTRECHT

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פון 2—3 און פון 6.30 ביז 8 אָוונט. זונטאָג פון 10—1 בייטאָג
על ע ק ט ר א ג נ א ל י ז ע ן.
פאַר אַרבייטסלאָזע לעטשניצע-פּרייזן

שירמס

ווערקשטעל פון
שירמס און שפּאַציר-שטעקענס

ס. פייגענבוים

לאדז, נאַרוטאָוויטשא 19

עמפּפעהלט אין אַ רייכען אויסוואַהל פון קאַלירטע דאַמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאָנקורענץ-פּרייזען.
נעהמט אָן אַלערליי רעפּאַראַטורען פון שירמס און שטעקענס.

שיימלען

מיט פּאַריזער שרינדן און פּאַרטיגע שיימלען ווערען ערשטקל. און רעיעל אויסגעפיהרט אויך אַנדולאַציע און מאַניקור ביי קערש, סקווערא 15

Dr. med. Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07.
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע - בעהאַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג.
נעמט אָן פון 8–11 פריה און 4–8 אָוועגד, זונטאָג פון 9– 1 בייטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פּרייזען.

LABORATORJUM

Chemiczno-Bakterjologiczne
Inż. Ch.em. F. SZAC
ul. Piotrkowska 37, tel. 230-85
Wszelkie analizy przemysłowe: wody, mydła, oleiny, artykułów spożywczych i t. d.
Ceny zniżone

אַ לאַנגיעהריגער מיליטער-בעאַמטער

ערטיילט אייך ע צ ו ת און אָנווייזונגען פאַר צוריקבעקומען פון אויסלאַנד וועלכע האָבען צוליב וועלכע עס איז סיבות נישט דורכגעמאַכט דאָס מיליטער-דינסט. :–: ספּעציאַליסט אין שרייבען פון ביטעס פאַר
איינציגע שפּיליזערס
ב. מאָן פּיעטריקאָווער 10

לעטשניצע זגערזשער 17

נעהמט אן קראַנקע אין אַלע ספּעציאַליטעטן
פון 9 פריה ביז 7 אַ זייגער אָוונט.
וויזיט 3 זל.

Poradnia WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטן
זאַוואַדזקאַ 1

נאָר פאַר וועגערישע הויט-קראַנקהה. און מענער-שוואַכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קוואַרץ - לאַמפּע, עלעקטרישער הייל-קאַבינעט.
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוו. פון 11—4 נ"מ נעמט אָן אַ פרוי-דאָקטאָר נאָר קינדער און פרויען, זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ. בעזונדערע וואַרטע צימער פאַר פרויען.

וויזיט 3 זל.

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטן און דענטיסטישער קאַבינעט
11 בזשעזשינער 11
טעלעפאָן 137-63

עס נעמען אָן דאָקטוירים ספּעציאַליסטן שיפּמאַן, וואַלינסקי, שמיר-געלד, קערשנער, שמער-לאָווסקי, סלאַבאָדסקי, זאַלצוואַסער, איציקזאָן, קראַ-סאָווסקי, יאַסובזאָן און דענטיסטין סטאַראָפּאָלסקא.

וויזיט 3 זל.

קליינע אַנאָנסען

1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס

אַ נייהער און אַ פּאַמאַצניק קלאַפּער ווערען געזוכט ביים קאַמאַשען-שטעפּער פּיעטריקאָווער 117. 2989

לאָקאַלען

עס ווערט געזוכט אַ גרויסער לאָקאַל בעאייגענט אויף אַ שולע אין צענטרום פון דער שטאָט. מעקלערס געווינשט. זיך צו ווענדען פּאָלודניאָווא 18, וו. 61 טעגליך פון 1–3 נאָכמיטאָג. 2988

צו פערדינגען אַ געוועלב מיט אַ שטוב און אַ קיך, עווענטועל מיט 2 שטיבען און קיך מיט אַלע בעקוועהמליכקייטען אָהן אָבטרעט-געלט. קילינסקיעגאָ 240.

צו פערמיטען איינצעלנע שטיבען אויף פראַנציסקאַנער גאַס. צו ערפאַהרען אויף פּאָמאָרסקא 35, ביי א. ציהרמאַן.

פערשידענעם

די בעקאַנטע שניידער-ווערקשטעל מושינסקי (וואָלבאָרסקא 19) מאַכט אנציגער און סאַקעט לויט די נייעסטע מאָדעלען צו 45 זל. 2981

אַכטונג, הענדשקע-מאַכער! איך גיב אַרויס אויף לוין הענדשקעס אויף 8-טער אָדער 9-טער מאַשינדליך קאָמפּלעט מיט רענדער, איבער-פוטער און אויך גענעהט. איך צאָהל נישט קיין שלעכטע פּרייזען. די אדרעס צו ערפאַהרען אין אדמ. 2979

אַכטונג שטריקער-מייסטער! איך נעהם אָן אויף לוין ריטשערס אויף 8-טער מאַשינען ווי אויך צודאַמען, מאַנקעטען צו הענטשקעס. רעיעל, פּינקטליך און ביליג. לימאַנאָווסקיעגאָ 25, וו. 47.

זיכערע הילף און א רפואה!

אָהן אָפּעראַציע, אָהן בלוט, אָהן אַ מעסער און אָהן בלוט-פערגיסונג פאַר קראַנקע אויף ברוכען, פאַר מענער, פרויען און קינדער, פערשידענע קאַליקעס אין נוף, פאַר הויקערס און פיס.

פערלאָזט נישט די קראַנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך וואָקס גרויס ווי אַ מענשען-קאָפּ, און עס פאַלט אַריין אין דעם פיס איז דער קראַנקער אין אַ גרויסער סכנה, דורך פערדריייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבט. ספּעציעלע גומענע הייל-באַנדאַזשען בעזייטיגען זיכער דעם שווערסטען ברוך, אויך פאַר הויקערס, לייזונגען ספּעציעלע הייל-גאָרסעטען און אָפּעראַטען פאַר פערקרומטע פיס און פלאַטפוס, ווי אויך קינסטליכע גומענע פיס.
עמפּפאַנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוועגד.

איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט

Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פּערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג. די פאָלגענדע האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס - פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר באַראַנטש, פּראָפ. ד"ר י. מאַרישלער, פּראָפ. דר בר. קיעלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.
מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאַנק דעם גרויסען ספּעציאַליסט ה' דיר. י. ר אַ פּ אַ פּ אָ ר ט, וואוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקא 10 פאַר זיין גענצליך אויס-קורירען מיך פון אַ שווערער ברוך-קראַנקהייט. היינט פיהל איך מיך גענצליך געזונד.
א. קראהן, רב.

אַ טיכטיגער יונגערמאַן,

וועלכער האָט אַ לענגערע צייט געאַרבייט אין דער טעקסטיל-בראַנזשע, זוכט בעשעפטיגונג ביי וואָס עס זאָל נישט זיין פאַר אַ גאַנץ קליינעם לוין. בעסטע רעפערענצען. אָפּפערטען אין אַדמינ. אונטער „L. 100“

Zarząd Gminy Żydowskiej w Grabowie Łęczyckim

ogłasza

KONKURS

na stanowisko RABINA.

Kandydaci mają się zgłosić w ciągu 1 miesiąca. 2976

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה

פאַר'ן טעקסט–18 גר. פרייטאָג און ערב-יו"ט–24 גר. אין דער זייט שפּאַלטען			
אין טעקסט–40	– 60		4
נאָכ'ן טעקסט–12	– 18		

אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען – 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען – 20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט, שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאדז – 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ – 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אמעריקא–1 דאָל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און טעקסט פון די אַנאָנסען איז די פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמינ. איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.